

“KRAK!”

Kindermishandeling Raakt Altijd Kind!

Gemaakt door: Karlijn van Ingen en Lianne Nieuwenhuis
Afstudeerproject: “KRAK!” (Kindermishandeling Raakt Altijd Kind!)
Opleiding: SPH voltijd hoofdfase 3, 2004-2005
Projectbegeleidster: Elke van het Erve
Tweede beoordelaar: Manon Postma

Voorwoord

Dit verslag is tot stand gekomen door Karlijn van Ingen en Lisanne Nieuwenhuis, beide vierdejaars studenten van de opleiding Sociaal Pedagogische Hulpverlening aan de Haagse Hogeschool.

Het onderwerp Kindermishandeling speelt al heel wat jaren. De noodzaak om het te melden, is tegenwoordig alleen maar groter geworden. Uit recente onderzoeken blijkt echter dat kindermishandeling nog te weinig gemeld wordt. Er zijn dan ook heel wat campagnes en onderzoeken opgericht om kindermishandeling meer herkenbaar en een open onderwerp te maken. Door middel van het oprichten van nieuwe instanties wordt geprobeerd de vragen die over kindermishandeling bestaan, te beantwoorden en de drempel tot het melden van kindermishandeling te verlagen.

Deze onderzoeken hebben ongetwijfeld wel resultaten geboekt, maar het probleem bestaat echter nog steeds. De geboekte resultaten tot nu toe, zijn volgens ons te minimaal. Door middel van dit productverslag en het product wat hierop volgt, willen wij nogmaals aan de bevolking regio Den Haag de aandacht vragen voor het onderwerp kindermishandeling. Voornamelijk willen wij de bevolking regio Den Haag stimuleren om bij een vermoeden of als er daadwerkelijk sprake is van kindermishandeling, dit te melden.

De gevolgen van kindermishandeling zijn voor het opgroeiende kind tot in de volwassenheid zeer ernstig. Wij hebben ons afgevraagd hoeveel er over het onderwerp kindermishandeling bekend is bij de bevolking Regio Den Haag.

Als onze vermoedens, dat er weinig bekendheid is met dit onderwerp, waar blijken te zijn, is het volgens ons noodzakelijk dat er meer bekendheid komt met kindermishandeling, zodat de drempels om het te melden verlaagd kunnen worden.

Dit productverslag was niet geworden wat het nu is zonder de hulp en inzet van een aantal personen.

Allereerst willen wij Elke van het Erve, onze projectbegeleidster gedurende dit afstudeerproject, bedanken voor haar adviezen en begeleiding.

Ook willen wij de tweede beoordelaar Manon Postma bedanken voor het kritisch meekijken naar ons productverslag en product.

Daarnaast willen wij Jacob de Ligny bedanken voor het tijdelijk ondersteunen van ons afstudeerproject bij afwezigheid van Elke van het Erve.

Verder willen wij de officiële instanties bedanken voor het verschaffen van informatie.

Ook willen wij Peter Christenhusz bedanken voor zijn hulp bij het samenstellen van ons product.

Vervolgens willen wij onze familie en vrienden bedanken voor de door hun gegeven morele steun gedurende ons afstudeerproject.

Natuurlijk willen wij elkaar bedanken voor de prettige samenwerking.

Tot slot willen wij iedereen die heeft meegewerkt aan onze enquête hartelijk bedanken.

Inhoudsopgave

Inleiding	5
Hoofdstuk 1 “Definities en vormen van Kindermishandeling”	9
§ 1.1 Definities van kindermishandeling	9
§ 1.2 Verschillende vormen van kindermishandeling	10
§ 1.3 Hoe passen de meningen van de bevolking regio Den Haag over kindermishandeling binnen deze definities en vormen?	13
Hoofdstuk 2 “Signalen van kindermishandeling”	18
§ 2.1 Wat zijn verschillende signalen van kindermishandeling?	18
§ 2.2 In hoeverre is de bevolking regio Den Haag bekend met deze signalen?	23
Hoofdstuk 3 "Gevolgen van kindermishandeling"	26
§ 3.1 Wat zijn de gevolgen van kindermishandeling voor het slachtoffer?	27
§ 3.2 Wat zijn de gevolgen van kindermishandeling voor de dader?	30
§ 3.3 Wat zijn de gevolgen van kindermishandeling voor de omgeving?	30
§ 3.4 In hoeverre is de bevolking regio Den Haag bekend met de gevolgen?	31
§ 3.4.1 Bekendheid bij de bevolking regio Den Haag met de gevolgen voor het slachtoffer	31
§ 3.4.2 Bekendheid bij de bevolking regio Den Haag met de gevolgen voor de dader	32
§ 3.4.3 Bekendheid bij de bevolking regio Den Haag met de gevolgen voor de omgeving	33
Hoofdstuk 4 "Officiële instanties"	33
§ 4.1 Advies en meldpunt kindermishandeling (AMK)	35
4.1.1 Protocol bij een melding van kindermishandeling	35
4.1.2 Bekendheid bij de bevolking regio Den Haag	36
§ 4.2 Raad van kinderbescherming	36
4.2.1 Bekendheid bij de bevolking regio Den Haag	36
§ 4.3 Politie	37
4.3.1 Bekendheid bij de bevolking regio Den Haag	37
§ 4.4 Overige instanties	37
Hoofdstuk 5 “Potentiële melders”	38
§ 5.1 Antwoorden van de Bevolking regio Den Haag over overige zaken betreffende kindermishandeling	38
§ 5.2 Wat doet de bevolking regio Den Haag bij een vermoeden van kindermishandeling?	39
§ 5.3 Wat doet de bevolking regio Den Haag als er daadwerkelijk sprake is van kindermishandeling?	40
§ 5.4 Wat verwachten potentiële melders van de hulpverlening en van een melding?	41
§ 5.4 Wat zijn drempels waardoor mensen kindermishandeling niet melden en wat zou de drempels kunnen verlagen voor de bevolking Regio Den Haag?	41
Hoofdstuk 6 “Conclusies”	43
§ 6.1 Conclusie	43
§ 6.2 Antwoord op de probleemstelling	45
Hoofdstuk 7 “Verantwoording van het Product”	48
§ 7.1 Verantwoording van het product vooraf	48
§ 7.2 Verantwoording van het product achteraf	48

Literatuurlijst	49
Bijlagen	51
Bijlage 1 Verantwoording van de gekozen definitie.....	52
Bijlage 2 Toelichting officiële instanties.....	55
Bijlage 3 4 fasen na melding van seksueel misbruik.....	58
Bijlage 4 Enquêtevragen.....	59
Bijlage 5 Scoreformulier Enquêtevragen kindermishandeling.....	66

Inleiding

Wij, vierdejaars studenten van de opleiding Sociaal Pedagogische Hulpverlening, hebben een project in een tijdsbestek van 30 weken uitgevoerd. Tijdens dit project hebben wij onderzoek gedaan naar kindermishandeling, met name het melden hiervan. Dit project hebben wij uitgevoerd in opdracht van de Haagse Hogeschool. De opdracht luidde als volgt:

Maak een analyse van een probleemstelling, die verband houdt met je eigen professionele belangstelling en relevant is voor de actuele beroepspraktijk van SPH. Geef daarbij een afweging van verschillende visies en inzichten met betrekking tot de probleemstelling op basis van relevante literatuur en trek hieruit conclusies. Ontwerp vervolgens een concreet eindproduct als antwoord op de probleemstelling en leg verantwoording af over inhoudelijke en procesmatige keuzes. Presenteer het eindproduct en de verantwoording daarvan aan direct betrokkenen en medestudenten. Verdedig het ten slotte in een individueel gesprek.

Waarom dit verslag, welk belang?

Vanuit deze opdracht hebben wij gekeken naar onze belangstelling en relevante onderwerpen binnen het werkveld. Als onderwerp voor ons afstudeerproject hebben wij daarom gekozen voor kindermishandeling. Wij willen in ons project het feit belichten dat kindermishandeling naar ons idee te weinig gemeld wordt.

Dit baseren wij onder andere op onderzoek van het NOVA over het melden van kindermishandeling. Hierover is een televisieprogramma uitgezonden op 15 november 2004, waarin de resultaten van het onderzoek werden belicht.

Tijdens het NOVA onderzoek is er een enquête gehouden waarin vragen naar voren kwamen over het melden van kindermishandeling. Resultaten van deze enquête waren dat bij een vermoeden van kindermishandeling 80% procent van de vermoedens niet gemeld worden bij officiële instanties als de politie, de Raad voor de kinderbescherming of het Advies en Meldpunt Kindermishandeling (AMK).

Als er daadwerkelijk sprake is van kindermishandeling wordt het door 56% niet gemeld bij officiële instanties. Er wordt door 40 % wel een poging gedaan met de ouders of het kind te praten. (<http://www.omroep.nl/nps/nova/geheimgeweld.html>)

Karlijn heeft de keuzemodule 'hulpverlening na incest', gegeven door Dhr. H. Groos, gevolgd waarin nadrukkelijk naar voren kwam dat er veel meer sprake is van kindermishandeling dan er gemeld wordt. Dhr. H. Groos is werkzaam op het AMK Zuid-Holland. In deze keuzemodule legde hij de nadruk op het belang van het melden van kindermishandeling en dat er heel veel aandacht moet worden besteed aan het feit dat kindermishandeling bestaat. Deze keuzemodule is door Karlijn gevolgd in de periode 18 november 2004 tot 20 januari 2005. Dit waren in totaal acht lessen van anderhalf uur.

Naar aanleiding van de resultaten van het NOVA onderzoek en de keuzemodule 'hulpverlening na incest', zagen wij hoe belangrijk het is dat er iets aan kindermishandeling gedaan wordt. Naar ons idee is het van belang dat de kinderen die mishandeld worden hulpverlening krijgen en dat de daders worden gestopt en behandeld. Hiervoor is het wel noodzakelijk dat mensen met een vermoeden of als er daadwerkelijk sprake is van kindermishandeling, dit melden. Op dit aspect van kindermishandeling is ons project dan ook gericht.

Wij realiseren ons dat het onderwerp kindermishandeling en het melden hiervan, al een aantal jaren speelt. Er zijn in die jaren al onderzoeken verricht om de mensen die een vermoeden hebben dat er sprake is van kindermishandeling, te stimuleren dit te melden bij officiële instanties.

Naar ons idee is er bij de bevolking regio Den Haag weinig bekend over deze officiële instanties en wat voor actie men kan ondernemen als zij een vermoeden hebben van kindermishandeling. Dit kan niet aangenomen worden als een feit, maar is gebaseerd op onze persoonlijke mening. Wij hebben daarom door middel van enquêtes onderzoek gedaan naar de bekendheid van de bevolking regio Den Haag met de officiële instanties. Juist omdat dit onderwerp al zoveel jaren speelt, hebben wij geprobeerd om van de bevolking regio Den Haag nogmaals de aandacht te vragen voor dit onderwerp en hen door middel van ons product te informeren over de mogelijke acties die zij kunnen ondernemen.

Alvorens wij aan ons project begonnen, moest eerst duidelijk worden wat er onder kindermishandeling wordt verstaan.

Bij kindermishandeling is er onderscheid te maken tussen lichamelijke mishandeling en lichamelijke verwaarlozing. Daarnaast wordt er ook onderscheid gemaakt tussen psychische mishandeling en psychische verwaarlozing. Tot slot rekenen wij ook nog seksueel misbruik tot kindermishandeling.

Wij hebben ervoor gekozen al deze gebieden op te nemen in ons project onder het woord 'kindermishandeling'. Dit omdat wij vinden dat alle gebieden van kindermishandeling gestopt moeten worden en dat er behandeling komt voor het slachtoffer, de dader en eventueel de omgeving.

Wij realiseren ons dat er bij de signalen, gevolgen en dergelijke wel degelijk onderscheid gemaakt moet worden tussen de te onderscheiden vormen van kindermishandeling. In ons productverslag zullen wij hier dan ook rekening mee houden.

Aangezien het project gedurende een tijdsbestek van 30 weken moet worden uitgevoerd, hebben wij ervoor gekozen ons onderzoek hoofdzakelijk te richten op de melders van kindermishandeling. Wij willen daarbij als achtergrondinformatie kort onderzoek doen naar de daders en de slachtoffers. Dit zal echter niet uitvoerig beschreven worden en is meer ter informatie voor onszelf.

Doel, probleemstelling en uitwerking hiervan

Als doel van dit project willen wij ervoor zorgen dat er een betere informatieverstrekking over kindermishandeling en het melden hiervan aan de bevolking regio Den Haag wordt verstrekt. Hiermee willen wij bereiken dat de bevolking regio Den Haag gestimuleerd wordt om bij een vermoeden of als er daadwerkelijk sprake is van kindermishandeling, dit te melden.

Naar aanleiding hiervan hebben wij de volgende probleemstelling geformuleerd.

Probleemstelling:

Hoe komt het dat er meer kindermishandeling voorkomt dan er gemeld wordt? En hoe kan de bevolking regio Den Haag gestimuleerd worden om bij een vermoeden van kindermishandeling, of als er daadwerkelijk sprake is van kindermishandeling, dit te melden bij een officiële instantie?

Om deze probleemstelling te verduidelijken hebben wij de volgende deelvragen opgesteld.

Deelvragen:

- Wat is kindermishandeling (definitie)?
- Welke verschillende vormen zijn er?
- Wat zijn de signalen van kindermishandeling?

- Wat zijn de gevolgen van kindermishandeling voor het slachtoffer, de dader en de omgeving?
- Wat is er onder de bevolking regio Den Haag bekend over kindermishandeling?
- Welke informatie is er bekend over het aantal meldingen van kindermishandeling?
- Welke instellingen zijn betrokken bij een melding van en informatie over kindermishandeling?
- In hoeverre is de bevolking regio Den Haag op de hoogte van deze instellingen?
- Wat zijn de doelen en uitgangspunten van deze instellingen?
- Hoe vindt informatieverstrekking op dit moment plaats over dit onderwerp, vanuit deze instellingen?
- Wat zijn verbeteringen die in de informatieverstrekking aangebracht kunnen worden?
- Wat is het protocol van verschillende instellingen en in hoeverre wordt daar gebruik van gemaakt?
- Hoe kunnen de drempels verlaagd worden om kindermishandeling wel te melden?
- Wat gebeurt er na een melding van kindermishandeling?
- Hoe wordt er met melders omgegaan?
- Wat zijn drempels voor het niet melden van kindermishandeling?
- Wat doen mensen bij een vermoeden van kindermishandeling?
- Wat doen mensen als er daadwerkelijk sprake is van kindermishandeling?

Opzet verslag

Om goed antwoord te kunnen geven op onze deelvragen en uiteindelijk op de probleemstelling, hebben wij ons verslag in een aantal hoofdstukken onderverdeeld. Allereerst willen wij de definitie van kindermishandeling beschrijven en daarbij de verschillende vormen van kindermishandeling uitleggen.

In de volgende hoofdstukken bespreken wij de signalen en gevolgen van kindermishandeling.

Hierna zullen wij stil staan bij de officiële instanties die betrokken zijn bij het informatie verstrekken over en het melden van kindermishandeling.

Bij elk van deze hoofdstukken maken wij een analyse van de literatuur en de enquête-uitslagen.

Vervolgens wijden wij een hoofdstuk aan de antwoorden die de geënuquêteerden hebben gegeven wat betreft overige zaken met betrekking tot kindermishandeling.

Vervolgens zullen wij onze conclusies trekken uit de voorgaande hoofdstukken. Tot slot zullen wij een verantwoording van ons product geven.

Bij de hoofdstukken een tot en met drie zullen wij een samenvatting aan het eind van het hoofdstuk geven. Dit omdat in deze hoofdstukken veel literatuur wordt verwerkt, en het ons nuttig lijkt om een korte samenvatting te lezen, waarin de hoofdpunten worden herhaald. In de overige hoofdstukken geven wij geen samenvatting, aangezien deze al kort zijn.

De doelgroep

De doelgroep van ons project is de bevolking regio Den Haag, omdat iedereen een potentiële melder zou kunnen zijn van kindermishandeling. Wij zijn beide inwoners van regio Den Haag en studeren af in deze regio. Vandaar dat wij voor deze regio gekozen hebben.

Methoden van dataverzameling

Wij hebben enquêtes uitgedeeld onder 106 mensen wonende in regio Den Haag. Hierbij hebben wij geen onderscheid gemaakt in cultuur, sociale klasse of woonplaats. Deze enquêtes zijn anoniem ingevuld en de resultaten zijn verwerkt in dit verslag.

Naast ons veldonderzoek door middel van enquêtes hebben wij uitgebreid onderzoek gedaan naar verschillende instellingen die te maken hebben met het verstrekken van informatie over kindermishandeling, of waar kindermishandeling te melden is.

Verder hebben wij allerlei informatie op Internet, uit boeken, kranten, tijdschriften en bij mensen die op de een of andere manier betrokken zijn bij kindermishandeling, verzameld.

Bij de analyse van de resultaten van de enquêtes kijken wij wel naar opvallendheden wat betreft sekse, leeftijd e.d. Mochten hierin geen opvallendheden bestaan, houden wij hier geen rekening mee in onze analyse. Bij de verwerking van de enquêtes hebben wij een aantal marges gesteld. Hieronder zullen wij deze marges weergeven.

0: Geen

1-10: Een klein aantal.

11-20: Een ruime minderheid.

21-30: Een minderheid.

31-45: Iets minder dan de helft.

46-55: Ongeveer de helft.

55-70: Iets meer dan de helft.

71-80: Een meerderheid.

81-90: Een ruime meerderheid.

91- 105: Bijna alle.

106: Alle.

Haalbaarheid

Naar ons idee is ons onderzoek haalbaar mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

De bevolking regio Den Haag moeten bereid zijn mee te werken aan de enquêtes.

De enquêtes moeten ons een goed beeld geven van wat er onder de bevolking regio Den Haag speelt, maar kan niet als feitelijk worden aangezien voor de mening van heel regio Den Haag. Wel zullen wij de analyse van deze enquêtes gebruiken voor ons productverslag en hier onze conclusies uit trekken

Verder moeten officiële instanties bereid zijn ons informatie te verschaffen.

Hoofdstuk 1 “Definities en vormen van Kindermishandeling”

In dit hoofdstuk zullen wij allereerst de definitie beschrijven welke wij in de literatuur gevonden hebben.

Vervolgens zullen wij onderscheid maken tussen de verschillende vormen van kindermishandeling. Er bestaan vijf verschillende vormen van kindermishandeling. De meest bekende is lichamelijke mishandeling. Seksueel misbruik is een heel bekend probleem, maar dit wordt naar ons idee, door de meeste mensen, eerder als een apart probleem gezien, niet behorende tot kindermishandeling. In ons verslag zullen wij seksueel misbruik echter wel betrekken onder kindermishandeling, aangezien dit in de literatuur duidelijk als een vorm van kindermishandeling wordt benoemd, en wij dit ook zo vinden.

Naast deze twee vormen wordt er ook onderscheid gemaakt tussen lichamelijke verwaarlozing, psychische mishandeling en psychische verwaarlozing.

Al deze vormen van kindermishandeling zullen wij beschrijven.

Aan de hand van de gegeven definitie en de beschrijvingen van de verschillende vormen van kindermishandeling zullen wij kijken naar verschillen en overeenkomsten met de resultaten van onze enquêtes.

§ 1.1 Definitie van kindermishandeling

Voordat er gekeken kan worden naar signalen, gevolgen en het melden van kindermishandeling, moet eerst duidelijk zijn wat er onder kindermishandeling wordt verstaan. In deze paragraaf zullen wij de definitie van kindermishandeling geven. Wij hebben een vooronderzoek verricht naar andere definities. Uit dit vooronderzoek is naar voren gekomen dat wij de definitie, welke wij gebruiken in ons verslag, naar ons idee, het makkelijkst en meest duidelijk geformuleerd is. Bovendien gebruiken wij de meeste recente definitie, die wij hebben kunnen vinden in de literatuur. In bijlage 1 is terug te vinden hoe wij tot deze definitie gekomen zijn. Wij hebben gemerkt tijdens ons literatuuronderzoek, dat er vaak dezelfde definitie van kindermishandeling gehanteerd wordt. Naar ons idee blijkt hieruit dat de definitie goed gesteld is en dat er weinig verandering nodig is.

De definitie die wij zullen gebruiken luidt:

“Kindermishandeling is 'elke vorm van voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel”

Deze definitie is in 2002 vastgelegd in de Wet op de Jeugdhulpverlening en opgenomen in de nieuwe Wet op de jeugdzorg.

(<http://www.kindermishandeling.info/smartsite.dws?id=2095>)

De officiële instantie Advies en Meldpunt kindermishandeling (AMK) maakt gebruik van de definitie welke is weergegeven in de Wet op Jeugdhulpverlening, hierboven beschreven. (Wolzak, 2001: 17-18)

De definitie is geen meetlat waaraan eenvoudigweg afgemeten kan worden of er in een bepaalde situatie sprake is van kindermishandeling of niet. Er is veel informatie over de gezinssituatie nodig om daarover een uitspraak te kunnen doen. Uiteindelijk is de definitie niet van het allergrootste belang.

(<http://www.kindermishandeling.info/smartsite.dws?id=2095>)

§ 1.2 Verschillende vormen van kindermishandeling

In deze paragraaf zullen wij de verschillende vormen van kindermishandeling weergeven. Kindermishandeling komt in verschillende gedaantes voor. Dit is afhankelijk van het gedrag van de volwassene. Aan de ene kant gaat het om zaken die de volwassene eigenlijk zou moeten doen en aan de andere kant gaat het om zaken die de volwassene eigenlijk zou moeten laten.

Als het kind niet krijgt wat het nodig heeft of wordt belast met diepgaande negatieve ervaringen, kan dit duiden op mishandeling. Hierin bestaan echter verschillende vormen.

Allereerst willen wij onderscheid maken tussen lichamelijke mishandeling en lichamelijke verwaarlozing.

Lichamelijke mishandeling

Bij lichamelijke mishandeling wordt het kind agressief en gewelddadig behandeld. Voorbeelden hiervan zijn; schoppen, bijten, knijpen, krabben, laten vallen, stompen, steken, afranselen, zweepslagen, brand- of snijwonden toebrengen, vastbinden, opsluiten, onthouding van voedsel en schadelijke stoffen dwingen in te nemen. Het is echter ook mogelijk dat het kind in een lichte vorm schade wordt toegebracht. Hierbij is een belangrijke voorwaarde dat het lichamelijke geweld zich regelmatig voordoet. Het slaan van een kind als gewoonte bij de opvoeding van de ouders kan hier een voorbeeld van zijn. (Wolzak, 2001:20-21)

Wanneer slaan als middel gebruikt wordt om een kind aan te leren wat wel en wat niet mag, brengt dit het risico met zich mee dat het van kwaad tot erger wordt. In veel gezinnen wordt er van de pedagogische tik gebruik gemaakt om het kind te corrigeren. Van deze zogenaamde pedagogische tik is echter nooit de effectiviteit aangetoond. Ook wordt er een verkeerd voorbeeld gegeven voor het kind om geweld als middel te gebruiken om ongewenste situaties op te lossen.

Vaak is het voor ouders of andere personen waarmee een kind in een afhankelijkheidsrelatie staat, lastig zich te beheersen als het kind heel erg vervelend is. Als de ouders zelf niet goed in hun vel zitten en daardoor snel geprikkeld zijn, is in te denken dat de ouders een keer een klap uitdelen. De meeste mensen kunnen zich dit volgens ons voorstellen, maar het is echter niet goed te keuren.

Als een ouder of andere personen waarmee een kind in een afhankelijkheidsrelatie staat, bij het slaan middelen gebruikt als een stok of een riem, is er zonder meer sprake van lichamelijke mishandeling. (Wolzak, 2001:21)

Bij een baby kan er sprake zijn van het 'shaken baby syndroom'. Het lichaam van een baby is zeer kwetsbaar en als het te heftig door elkaar wordt geschud, kan er hersenschade ontstaan. (<http://www.kindermishandeling.info/smartsite.dws?id=2095>)

Er kan ook sprake zijn van foetale mishandeling. Hiervan is sprake wanneer een zwangere moeder haar ongeboren kind schade toebrengt, door het aan gezondheidsrisico's zoals overmatig alcohol- en drugsgebruik bloot te stellen. De vader kan door mishandeling van zijn zwangere vrouw ook schade toebrengen aan het ongeboren kind. Ook andere personen die de moeder schade toebrengen tijdens de zwangerschap, kunnen de foetus mishandelen. (Wolzak, 2001:22)

Een ander syndroom wat wij vaak tegenkomen in de literatuur is het syndroom van 'Münchhausen-by-proxy'. Een ouder die dit syndroom heeft, bedenkt ziekteverschijnselen bij het kind, die er niet zijn. Als artsen het kind medisch onderzoeken vinden ze dan ook niets. Het kan op een gegeven moment zo ver gaan dat de ouders het kind lichamelijk iets aandoen, om ziekteverschijnselen op te wekken. Denk hierbij bijvoorbeeld aan vergiftiging. Bij dit syndroom gaat het de ouders om de aandacht die ze krijgen doordat hun kind ziekteverschijnselen heeft.

Wij gaan er bij dit syndroom vanuit dat het meestal de ouders of andere verzorgers zijn, die het kind op deze manier lichamelijk mishandelen.

(<http://www.kindermishandeling.info/smartsite.dws?id=2095>)

Lichamelijke verwaarlozing

Ieder kind heeft bepaalde zorg nodig. Materiële voorwaarden voor de basiszorg van een kind zijn: voedsel, kleding, huisvesting, slaap, medische verzorging en hygiëne.

(Schreurs-Dijkstra, 2001:7)

In geval van lichamelijke verwaarlozing heeft de ouder geen oog voor het lichamelijke welzijn van het kind. Dit kan inhouden dat de ouder de behoeften van het kind niet kan onderscheiden. Concrete voorbeelden hiervan kunnen zijn, dat het kind niet genoeg nachtrust krijgt, te laat mag opblijven, niet voldoende vitaminerijk voedsel te eten krijgt, onverzorgde kleding draagt en in een onhygiënische leefsituatie verkeerd.

Ook kan het zijn dat de ouder of andere verzorgers geen aandacht hebben voor de veiligheid van de leefomgeving van het kind. Een voorbeeld hiervan is het regelmatig onbeheerd alleen achterlaten van het kind. Lichamelijke verwaarlozing kan zo ver gaan dat als een kind hulp nodig heeft van een arts, ouders of verzorgers niet de hulp van een arts raadplegen. Ook kan het gebit van een kind verwaarloosd worden.

(Wolzak, 2001: 22-23)

Het volgende gedeelte maken wij het onderscheid tussen psychische mishandeling en psychische verwaarlozing.

Psychische mishandeling

Het kind heeft naast materiele zorg, ook emotionele zorg nodig. De klappen van psychische mishandeling kunnen hard aankomen bij een kind, ook al blijven zij lichamelijk ongedeerd.

Bij psychische mishandeling heeft de ouder een houding tegenover het kind, waardoor het kind in angst en onzekerheid leeft. Deze houding uit zich bijvoorbeeld in verbaal geweld tegen het kind. Bij psychische mishandeling hoeft het niet alleen om negatieve opmerkingen tegen het kind zelf te gaan. Het kunnen ook denigrerende opmerkingen tegen anderen over het kind zijn, terwijl het kind er zelf bij is, bijvoorbeeld: 'met dat rotkind valt niets te beginnen.'

Als een kind herhaaldelijk te horen krijgt dat het niet gewenst is, kan het kind hier psychische schade aan over houden.

Het regelmatig bewust negeren van een kind is ook een voorbeeld waarop een kind psychisch mishandeld kan worden.

(<http://www.kindermishandeling.info/smartsite.dws?id=2095>)

Andere voorbeelden van psychische mishandeling zijn: het kind wordt gekleineerd, miskend, getreiterd of uitgescholden. Daarnaast kan het kind ook bedreigd worden met bijvoorbeeld in de steek laten of verdrinken.

Ook kan het kind geïsoleerd worden van contact met de buitenwereld en omgang met leeftijdsgenootjes, waardoor het kind niet de kans krijgt zich sociaal te ontwikkelen.

Verder kan het kind worden aangezet tot ontoelaatbare of criminele handelingen of worden er aan het kind onrealistische en zware eisen gesteld (cognitieve mishandeling), waar het niet aan kan voldoen. (Schreurs-Dijkstra, 2001:8)

Psychische verwaarlozing

Het verschil tussen psychische mishandeling en psychische verwaarlozing is dat het bij psychische mishandeling om bewuste handelingen van de ouder gaat. Bij psychische verwaarlozing is de ouder of verzorger zich veel minder bewust van zijn/haar handelen of het nalaten daarvan.

Bij psychische verwaarlozing krijgt het kind te weinig aandacht omdat de ouder tekort schiet in het geven hiervan. Die aandacht heeft het kind juist nodig om zich geestelijk, maar ook lichamelijk goed te kunnen ontwikkelen. Het heeft daarvoor liefde, warmte en bescherming nodig, van degenen die daar zorg voor moeten dragen, meestal zijn dit de ouders.

Om een voorbeeld te geven van psychische verwaarlozing richten wij ons tot school. School speelt een heel belangrijke rol in een kinderleven. Als ouders geen interesse tonen in de belevenissen van het kind op school en het zo onbelangrijk achten dat ze het kind regelmatig thuis houden, belemmeren zij de intellectuele ontwikkeling van het kind. Als dit extreem wordt, spreek je van 'cognitieve verwaarlozing'.

(Wolzak, 2001: 25)

Als laatste onderscheiden wij nog seksueel misbruik.

Seksueel misbruik

In eerste instantie gaat het bij seksueel misbruik om alle opgedrongen seksuele aanrakingen van een volwassene bij een kind. Het is voor het kind onmogelijk dit te weigeren, door het lichamelijke of relationele overwicht, de emotionele druk of door dwang en geweld. (<http://www.kindermishandeling.info/smartsite.dws?id=2095>)

De seksuele aanrakingen die onder seksueel misbruik vallen zijn: kussen met seksuele bedoelingen, het aanraken van de borsten en geslachtsorganen en het met de penis binnen dringen van mond, vagina of anus. Ook het binnendringen van de vagina of anus met een voorwerp valt hieronder.

In een wat ruimere zin valt ook het gedwongen toekijken bij masturbatie of seks tussen volwassenen hieronder. (Wolzak, 2001:26)

Seksueel misbruik wordt vaak gepleegd door een ouder, een ander gezins- of familielid of een huisvriend. Door de huiselijke omgeving waarin het misbruik vaak plaatsvindt, kan het jaren voortduren voordat er wat aan gedaan wordt.

Een vorm die ook bij seksueel misbruik kunnen voorkomen is kinderprostitutie. Hierbij wordt het kind gedwongen seksueel contact te hebben met een buitenstaander. Een andere vorm is kinderpornografie. Het kind wordt dan gedwongen mee te werken aan het maken van een pornografische film of foto's.

(<http://www.kindermishandeling.info/smartsite.dws?id=2095>)

Na al deze verschillende vormen van kindermishandeling te hebben beschreven willen wij hier nog aan toevoegen dat er vaak meerdere vormen van kindermishandeling tegelijk voorkomen. Dit houdt in dat wanneer een kind lichamelijk mishandeld wordt, daarnaast vaak ook psychisch mishandeld wordt. Lichamelijke verwaarlozing en psychische verwaarlozing is een combinatie van kindermishandeling die ook vaak samen voorkomt. Seksueel misbruik of lichamelijke mishandeling gaan vaak ook gepaard met psychische mishandeling voor het kind.

§ 1.3 Hoe passen de meningen van de bevolking regio Den Haag over kindermishandeling binnen deze definities en vormen?

De door ons gekozen definitie zullen wij eerst beschrijven. Vervolgens kijken wij naar vraag 9 welke wij in de enquête hebben gesteld en onze interpretatie hiervan. Voor de duidelijkheid willen wij uitleggen wat vraag 9 van de enquête betekend. Bij vraag 9 halen wij mogelijke voorbeelden van kindermishandeling aan, en vragen de bevolking regio Den Haag welke van deze voorbeelden zij onder kindermishandeling vinden vallen. De voorbeelden lopen uiteen van “kind wordt overgehaald seksuele handelingen te verrichten” tot “kind moet van zijn ouders huiswerk maken”.

Hierna kijken wij naar de meningen die uit de enquêtes naar voren kwamen wat betreft het invullen van de definitie van kindermishandeling.

De gekozen definitie voor ons project is:

“Kindermishandeling is 'elke vorm van voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel”

Vraag 9 van onze enquête sluit op de definitie aan. Wij hebben ervoor gekozen om in onze enquête te vragen naar de meningen van de mensen over een aantal concrete voorbeelden van manieren van het opvoeden van een kind. Wij hebben zelf ook deze vraag ingevuld. Aangezien wij bekend waren met de definitie van kindermishandeling, hebben wij deze vraag naar aanleiding van die definitie ingevuld, om zo een richtlijn te creëren welke van die punten kindermishandeling is. Wij realiseren ons dat hier een aantal kanttekeningen aan verbonden zijn. Onze mening en interpretatie van de definitie van kindermishandeling kan niet als officiële richtlijn worden aangenomen. Bij de genoemde voorbeelden van vraag 9 van de enquête houden wij er rekening mee, dat sommige van deze voorbeelden op regelmatige basis voor moet komen en als een patroon in de opvoeding moet worden aangeduid, wil er sprake zijn van kindermishandeling. Per voorbeeld van vraag 9 zullen wij hier rekening mee houden.

Vervolgens zullen wij kijken hoe de meningen van de bevolking regio Den Haag, overeenkomsten of verschillen vertonen, met de definitie en de verschillende vormen van kindermishandeling en met hoe wij deze geïnterpreteerd hebben.

Volgens de definitie is alle bedreigende of gewelddadige interactie van seksuele aard bij een minderjarige, kindermishandeling. De bevolking regio was het hiermee eens, alle geënquêteerden vinden het overhalen van een kind om seksuele handelingen te verrichten, kindermishandeling.

In de definitie komt het begrenzen van het gedrag van een kind niet naar voren. Dit is een aspect van de opvoeding, maar niet van kindermishandeling. Volgens de literatuur valt het niet geven van begrenzing dus niet onder kindermishandeling. Naar ons idee zou dit wel zo moeten zijn. Wij vinden het een vorm van psychische verwaarlozing wanneer een kind niet wordt geleerd wat grenzen zijn. Hierbij hoeft het weer niet te gaan om een bewuste handeling van de ouder, maar zou het kunnen zijn dat de ouder niet weet hoe het kind begrensd kan worden.

Van de geënquêteerden noemt ook maar een minderheid het niet begrenzen van het gedrag, kindermishandeling. Wat betreft disciplineren en het zonder geldige reden thuis mogen blijven van school zien wij gelijkenis met het begrenzen van het gedrag van een kind.

Ook hier benoemt een minderheid van de geënquêteerden, dit als kindermishandeling. Bij beide voorbeelden hebben wij geen opvallende overeenkomsten gevonden wat betreft leeftijd, het hebben van wel of geen kinderen of sekse.

Vanuit de beschrijving van de verschillende vormen van kindermishandeling kunnen wij deze concrete voorbeelden niet naar voren halen als iets wat tot kindermishandeling behoort.

Het geven van een tik als een kind iets verkeerd doet of niet wil luisteren, ziet een klein aantal van de geënquêteerden als kindermishandeling. Als opmerking hierbij kunnen wij zeggen dat een aantal geënquêteerden vinden dat de tik pas gegeven moet worden als na waarschuwen het gedrag van het kind niet veranderd. Wanneer een kind iets verkeerd doet moet duidelijk gemaakt worden wat het verkeerd doet. Na de tik moet ook uitleg worden gegeven waarom het kind een tik krijgt, zodat het kind zijn gedrag kan verbeteren.

De literatuur geeft aan dat wanneer het slaan veelvuldig voorkomt er sprake is van lichamelijke mishandeling. Ook wanneer er geen duidelijke aanleiding is voor het slaan en het een patroon in de opvoeding is valt het volgens de literatuur onder lichamelijke mishandeling.

Wanneer een kind structureel als praatpaal wordt gebruikt kunnen wij ons voorstellen dat dit een onbewuste handeling is van de ouder, waardoor het kind belast wordt met zorgen waar het nog te jong voor is. In deze betekenis zou je dit onder psychische verwaarlozing kunnen brengen. Iets minder dan de helft van de geënquêteerden ziet het structureel als praatpaal gebruiken van het kind als kindermishandeling.

Het doen van klussen in huis (boodschappen, koken e.d.) ziet een minderheid van de geënquêteerden als kindermishandeling. Een aantal noemden hierbij dat het bij kindermishandeling wel om zwaardere klussen gaat en niet passend bij de leeftijd van het kind.

Volgens ons valt het doen van klussen in huis (boodschappen, koken e.d.) van een kind alleen onder kindermishandeling wanneer een kind klussen moet doen welke niet bij de leeftijd passen en als het zware klussen op regelmatige basis betreft waardoor het kind minder de gelegenheid heeft te spelen of sociale vaardigheden te ontwikkelen.

Iets meer dan de helft van de geënquêteerden geeft aan dat zij wanneer een kind minder aandacht krijgt dan de broers en zussen, zij dit onder kindermishandeling vinden vallen.

In de definitie komt dit niet duidelijk naar voren. Hierin wordt wel het psychische aspect genoemd, maar geen verdere beschrijving hierover gedaan.

Als wij naar de verschillende vormen van kindermishandeling kijken kunnen wij zien dat bij psychische verwaarlozing een tekort aan aandacht wordt aangehaald. In dit opzicht behoort dit voorbeeld dus tot kindermishandeling.

Naar ons idee is het daarbij wel van belang dat wanneer er meerdere kinderen in het gezin zijn, zij allen evenveel aandacht krijgen. Wanneer één kind minder aandacht krijgt dan de rest valt dit onder psychische verwaarlozing, omdat wij denken dat het krijgen van geen aandacht terwijl de rest dat wel krijgt, het kind in een ongewenste uitzonderingspositie plaatst.

Het vaak slaan van een kind vindt een ruime meerderheid tot kindermishandeling behoren. Vanuit de definitie vinden wij dit terug in de bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke aard, waardoor ernstige schade wordt of dreigt te worden berokkend in de vorm van fysiek letsel. In de beschrijving van lichamelijke mishandeling uit de literatuur komt dit ook duidelijk naar voren.

Het uitschelden van een kind door de ouders vinden bijna alle geënquêteerden tot kindermishandeling behoren. Hierbij noemen ze wel vaak dat het regelmatig voor moet komen en dat het om een ernstige vorm van uitschelden moet gaan.

Uit de definitie kunnen we naar voren halen dat er gesproken wordt over een bedreigende interactie van psychische aard, waartoe uitschelden kan behoren. Onder uitschelden valt ook het maken van denigrerende opmerkingen over of tegen het kind. In de beschrijving van psychische mishandeling komen deze en nog andere vormen van verbale uitlatingen naar voren.

Iets meer dan de helft van de geënquêteerden ziet het getuige zijn van porno of geweld op tv als kindermishandeling. Een aantal mensen maakt hier de kanttekening bij dat het niet te voorkomen is. Het is mogelijk dat het kind af en toe een flits van porno of geweld voorbij ziet komen. In dit geval vindt men het geen kindermishandeling. Het moet echter niet regelmatig en bewust voorkomen.

In de definitie komt dit voorbeeld niet duidelijk naar voren. Wel willen wij benoemen dat er verwezen wordt naar het passief opdringen van interactie van seksuele aard.

In dit geval gaat het om interactie met de tv. Het hoeft hier niet om gedwongen kijken te gaan, maar kan ook zijn dat een ouder hier naar kijkt in bijzijn van het kind. Het kind kan hierdoor wel beschadigd worden, vanwege een beeld over seksualiteit welke niet bij de leeftijd behoort.

Ook kan het gaan om gewelddadigheid op tv, welke het kind passief opgedrongen wordt. Het kind kan dit gewelddadige gedrag over gaan nemen of als normaal gaan zien. In de beschrijving van de verschillende vormen van kindermishandeling, komen bij seksueel misbruik alleen de actief gedwongen handelingen naar voren.

Vanuit de literatuur komt naar voren dat een kind bepaalde emotionele behoeften heeft. Als hier niet aan wordt voldaan is er sprake van psychische verwaarlozing. Een kind heeft behoefte aan aanrakingen en knuffels.

Iets meer dan de helft van de geënquêteerden benoemt het niet of nauwelijks aanraken en knuffelen van het kind als kindermishandeling.

Ongeveer de helft van de geënquêteerden vindt het wonen in een huis dat nauwelijks schoongemaakt wordt een vorm van kindermishandeling. Dit komt overeen met de bij lichamelijke verwaarlozing gestelde voorwaarden aan hygiëne en de leefomstandigheden van een kind, welke het nodig heeft voor een gezond bestaan.

Ongeveer de helft van de geënquêteerden vindt het kindermishandeling wanneer er in een huis veel ruzie wordt gemaakt. Uit de definitie kunnen wij halen dat het ruzie maken een vorm van passief opdringen van geweld kan zijn. Naar ons idee, heeft het getuige zijn van of betrokken worden bij ruzies wel degelijk negatieve invloed op het kind.

Vanuit de literatuur wordt er bij psychische mishandeling ook nog een onderscheid gemaakt in een aparte vorm van psychische mishandeling, namelijk cognitieve mishandeling. Hiermee wordt bedoeld dat er aan een kind eisen worden gesteld, waaraan het kind niet kan voldoen.

In het geval dat een kind gedwongen wordt goed te zijn in sport kan cognitieve mishandeling van toepassing zijn. Ongeveer de helft van de geënquêteerden noemt dit dan ook een vorm van kindermishandeling.

In de literatuur hebben wij niks terug kunnen vinden over het kind bij naam noemen. Wij zijn op dit voorbeeld gekomen naar aanleiding van het boek "Ik had geen naam" van David Pelzer. Hierin verteld hij zijn jeugdervaringen, terwijl zijn moeder hem mishandelt. Een aangrijpend stuk hieruit vonden wij dat zijn naam niet meer uitgesproken mocht worden en hij 'het' werd genoemd. (Pelzer, 2001)

Ongeveer de helft van de geënquêteerden geeft aan dat als het kind niet bij naam wordt genoemd dit tot kindermishandeling kan worden gerekend. Wel wordt hier door een aantal gezegd dat dit niet geldt wanneer het een troetelnaampje betreft.

Een klein aantal van de geënquêteerden vindt het opsluiten van een kind niet behoren tot kindermishandeling. In de literatuur wordt vastbinden en opsluiten als vorm van lichamelijke mishandeling genoemd. Vanuit de definitie kunnen wij afleiden dat het een fysiek bedreigende situatie is voor het kind. Er kan ook schade worden berokkend aan het kind als gevolg van de opsluiting.

Het verdrinken van een kind terwijl de ouders niet opletten wordt niet als kindermishandeling onderscheiden in de literatuur. Vanuit de beschrijving van lichamelijke en psychische verwaarlozing, kan wel gezegd worden dat wanneer ouders het kind te weinig aandacht geven of niet op de mogelijke gevaren letten waarin een kind zich kan bevinden, dit een vorm is van mishandeling. Wij houden er hierbij echter wel rekening mee dat er altijd een ongeluk kan gebeuren en dit niet hoeft te liggen aan kindermishandeling. Ongeveer de helft van de geënquêteerden ziet het verdrinken van een kind wel als kindermishandeling.

Van degenen die dit geen kindermishandeling vinden lezen wij terug dat zij vinden dat een ongeluk, hoe vervelend de gevolgen ook zijn, kan gebeuren.

Geen van de geënquêteerden vindt huiswerk moeten maken een vorm van kindermishandeling. Vanuit de literatuur komt dit ook niet naar voren. Wel wordt cognitieve mishandeling genoemd, wanneer er te hoge schooleisen aan een kind worden gesteld. Dit wordt echter niet met ons voorbeeld bedoeld. Het vallen van de trap van een kind wordt door een klein aantal geënquêteerden als kindermishandeling gezien. Hierbij hadden sommige de vraag of het ging om opzettelijk duwen van de trap, of het per ongeluk vallen, door onoplettendheid. In het eerste geval vonden zij het wel kindermishandeling. Na uitleg dat er echt vallen mee werd bedoeld, hadden maar twee mensen het idee dat dit ook onder kindermishandeling valt.

Mocht het kind zonder eten naar bed sturen een keer gebeuren, valt dit volgens ons niet onder kindermishandeling. Gebruikt een ouder of pleger het eten als machtsmiddel op regelmatige basis, dan onthoudt die persoon het recht van een kind op een van de primaire levensbehoeften en is dit naar ons idee wel degelijk een vorm van kindermishandeling. Dit komt naar voren in de literatuur en valt onder lichamelijke verwaarlozing. Iets minder dan de helft van de geënquêteerden vindt het zonder eten naar bed sturen een vorm van kindermishandeling.

Wanneer een kind wordt geslagen omdat de ouder gefrustreerd is, vinden bijna alle geënquêteerden een vorm van kindermishandeling. Een ruime meerderheid van de geënquêteerden vindt het ook een vorm van kindermishandeling, wanneer de ouder het kind slaat als deze het geduld verliest. Vanuit de literatuur wordt als lichamelijke mishandeling ook het slaan van een kind gerekend. Er wordt wel bij gezegd dat het om regelmatig slaan moet gaan. Wanneer een ouder regelmatig gefrustreerd is of zeer ongeduldig, kan het slaan op regelmatige basis voorkomen, waardoor het zeker tot kindermishandeling kan worden gerekend. Dit vindt vaak plaats in gezinnen waarbij de druk al erg hoog is. Daarnaast wordt in de literatuur regelmatig benadrukt dat kindermishandeling nooit de fout is van het kind. Omdat in beide gevallen gezegd kan worden dat de ouder gefrustreerd is of ongeduldig, is dit zeker niet te wijden aan het gedrag van het kind.

Iets minder dan de helft van de geënquêteerden vindt het kindermishandeling wanneer een kind niet of nauwelijks complimentjes krijgt. Bij psychische verwaarlozing wordt genoemd dat de ouder zich veel minder bewust is van zijn handelen of het nalaten daarvan. Het woord 'nalaten' kan hierbij duiden op het niet geven van complimenten. Dit wordt echter niet zo expliciet genoemd.

Iets meer dan de helft van de geënquêteerden vindt het kindermishandeling wanneer het kind getuige is van geweld tussen de ouders. Wij waren geïnteresseerd in de antwoorden die mensen hierbij zouden geven. In onze literatuurbeschrijving komt dit aspect echter niet naar voren. Wij richten ons in ons onderzoek niet op het getuige zijn van geweld. Dit is weer een ander specifiek onderdeel en vonden wij te veel om ook nog op te nemen in ons project.

Het krijgen van weinig aandacht van de ouder hebben wij al kort genoemd bij het voorbeeld dat broers en zussen meer aandacht krijgen dan het kind in het voorbeeld. Iets minder dan de helft benoemt dat dit behoort tot kindermishandeling.

Als een kind onder de 8 jaar alleen thuis wordt gelaten keuren wij dit niet goed wanneer het regelmatige basis betreft. Ook voor langere tijdsperiode voor het jongere kind (denk aan een kind tot 4 jaar), vinden wij dat dit niet mag voorkomen. Om dit echter onder kindermishandeling te benoemen, vinden wij te ver gaan. Dit betekend niet dat het onze goedkeuring heeft.

Iets minder dan de helft van de geënquêteerden geeft aan dat een kind onder de 8 jaar alleen thuis laten kindermishandeling is. Vanuit de literatuur kan dit onder verwaarlozing vallen, omdat de ouder dan niet aanwezig is om in de emotionele en lichamelijke behoeften van het kind te voorzien.

Of het onder de douche gaan van een 10 jarig meisje met haar vader tot kindermishandeling moet worden gerekend ligt aan de preutsheid van de opvoeding, hoe ouders met seksualiteit omgaan en hoe spoedig de ontwikkeling van het meisje verloopt. In de literatuur wordt bij seksueel misbruik genoemd dat het om gedwongen seksuele handelingen gaat. Hier gaat het echter niet om een gedwongen handeling, maar het kan het kind wel een verkeerd beeld geven over seksualiteit. Iets minder dan de helft van de geënquêteerden ziet dit als kindermishandeling. Eén persoon noemde als kanttekening dat het niet aan te raden is dit toch te doen. Wij zijn het hiermee eens. Er moet in deze situatie rekening gehouden worden dat die vader een man is en zijn dochter een vrouw in ontwikkeling. Als de vader onbedoeld moeite heeft met het controleren van zijn seksuele gevoelens, lijkt het ons verstandiger om niet met zijn dochter van 10 te douchen.

Iets meer dan de helft van de geënquêteerden vindt het kleineren van een kind en onder de leeftijd behandelen behoren tot kindermishandeling. In de literatuur komt naar voren dat het bij psychische mishandeling gaat om een bewuste handeling van de ouder. In dit geval gaat het om het bewust negatief of denigrerend behandelen van het kind. Dit voorbeeld valt dus onder psychische mishandeling.

Samenvatting:

In dit hoofdstuk hebben wij allereerst de definitie die wij bij ons project gebruiken beschreven. Vervolgens hebben wij de vijf verschillende vormen van kindermishandeling uitgelegd, lichamelijke mishandeling, lichamelijke verwaarlozing psychische mishandeling, psychische verwaarlozing en seksueel misbruik. In de laatste paragraaf is uitgelegd in hoeverre de bevolking regio Den Haag bekend is met de definitie en de verschillende vormen van kindermishandeling. Wij hebben een vergelijking gemaakt met de beschreven literatuur en gekeken naar verschillen en overeenkomsten. Conclusies uit onze analyse komen in hoofdstuk 6 terug.

Hoofdstuk 2 “Signalen van kindermishandeling”

In dit hoofdstuk zullen wij allereerst de signalen beschrijven welke wij in de literatuur gevonden hebben. Hierbij zullen wij onderscheid maken tussen de verschillende vormen van kindermishandeling, welke wij in paragraaf 1.2 beschreven hebben.

Vervolgens zullen wij vanuit onze enquêtes kijken naar wat er onder de bevolking regio Den Haag bekend is over deze signalen.

§ 2.1 Wat zijn verschillende signalen van kindermishandeling?

Om kindermishandeling te kunnen melden, moet men bekend zijn met de signalen van kindermishandeling. Wij zullen daarom in deze paragraaf de signalen weergeven welke in de literatuur naar voren komen. Bij het beschrijven van deze signalen zullen wij weer onderscheid maken tussen de verschillende vormen van kindermishandeling. Wij houden hierbij rekening met het feit dat de signalering van kindermishandeling meer omvat dan het waarnemen van één enkel signaal. Het gaat om een combinatie van signalen. Ook belangrijk hierbij is dat er een goede interpretatie van die waarnemingen wordt gegeven.

Een kind dat mishandeld wordt zal zelden om hulp vragen, vanwege schuldgevoelens, schaamtegevoelens of loyaliteit aan de dader. Het kind is daarom van anderen afhankelijk, die signaleren dat het kind mogelijk mishandeld wordt. Het kind zendt meestal indirect en onbewust signalen uit. Er kan sprake zijn van zichtbare signalen, zoals blauwe plekken, wanneer het kind lichamelijk mishandeld wordt. Ook kan een zichtbaar signaal zijn dat het kind een slechte uiterlijke verzorging heeft, zoals voorkomt bij lichamelijke verwaarlozing. Zichtbare signalen zijn echter niet de enige aanwijzingen dat een kind mishandeld wordt. Veel vaker wordt door het gedrag van een kind duidelijk, dat er iets mis is. (Wolzak, 2001:65)

Voordat wij de signalen van de verschillende vormen van kindermishandeling beschrijven, willen wij noemen dat wij ervoor hebben gekozen om de informatie voornamelijk uit het boek van A. Wolzak te halen en dit samen te vatten in eigen woorden. Dit vanwege de manier waarop hij de signalen zeer uitgebreid en per vorm van kindermishandeling beschrijft.

Lichamelijke mishandeling

Een zichtbaar en concreet signaal dat een kind lichamelijk mishandeld wordt, zijn lichamelijke verwondingen. Voorbeelden hiervan zijn blauwe plekken, brandwonden, botbreuken, snij-, krab- en bijtwonden. Er is wel enige medische kennis nodig om de aard en het ontstaan van deze verwondingen goed te kunnen beoordelen. (Wolzak, 2001:76)

Een risico bij het signaleren van lichamelijke verwondingen is, dat er ook sprake kan zijn van een ongeval of het letsel hoort bij het ziektebeeld van een kind. Een voorbeeld van een dergelijk ziektebeeld is contactdermatitis. Dit houdt in dat het kind allergisch is voor aanrakingen. De huid reageert hierop door rood en dik te worden. (Aarsen e.a., 2000:41,46-49)

Wij willen hieronder twee voorbeelden aanhalen die Wolzak (2001:78-79) beschrijft in zijn boek. Deze voorbeelden geven wat meer informatie over het signaleren van lichamelijke mishandeling. Vaak is er wel een arts met specifieke medische kennis nodig, maar wanneer je niet over deze kennis beschikt zijn dit handvatten voor het signaleren.

Het eerste voorbeeld is blauwe plekken. Blauwe plekken komen bij kinderen regelmatig voor door stoten of vallen. Bij uitstekende delen van het lichaam vormt zich dan een blauwe plek, bijvoorbeeld voorhoofd, onder de kin, heupen, knieën, schenen, ellebogen, onderarm of de wervelkolom. Onwaarschijnlijk is dat bij de volgende lichaamsdelen een val of stoot de oorzaak is: zijkant van het gezicht, oren, nek, romp, billen, geslachtsdelen, bovenarm, voor- en binnenzijde van de bovenbenen en de binnenkant van de knieën. Ook kun je letten op de vorm van de blauwe plek, bijvoorbeeld een vingerafdruk of een afdruk van een voorwerp (riem, stok). Als een kind één keer een blauwe plek heeft, hoeft dit nog geen reden tot bezorgdheid te zijn. Wel als het kind regelmatig blauwe plekken heeft. Daarbij moet er wel rekening worden gehouden met het feit dat het kind erg beweeglijk en onstuimig kan zijn, waardoor het regelmatig blauwe plekken oploopt. Toch is het dan nog goed om te controleren waar de blauwe plekken vandaan komen.

Een tweede voorbeeld is brandwonden. Dit loopt een kind op door contact met een heet voorwerp of een hete vloeistof, bijvoorbeeld een kachel, een oven of thee. Om een reden voor een vermoeden van lichamelijke mishandeling te hebben, moet gekeken worden naar de plaats van de brandwond. Dit kan, in combinatie met een onwaarschijnlijke verklaring over de oorzaak van de brandwond, voorkomen. Bij een ongeluk bevindt de brandwond zich meestal aan de voorzijde van het lichaam. Bij verbrandingen op de volgende plaatsen kan er reden zijn tot verdenking van lichamelijke mishandeling: handpalmen, voetzolen, enkels, polsen, geslachtsorganen en billen. Het opzettelijk uitdrukken van een sigaret op het lichaam van een kind, laat een specifieke ronde wond met scherpe begrenzing ten opzichte van de omringende gezonde huid achter. (Wolzak, 2001: 79)

Opvallend bij lichamelijke mishandeling is dat er door de ouders vaak lang wordt gewacht met het zoeken van medische hulp. Dit in de hoop dat de verwondingen vanzelf overgaan. Ook kan het zijn dat de ouders de gevolgen van hun eigen gedrag niet willen aanvaarden.

Het wachten van het zoeken van medische hulp kan ook als oorzaak hebben dat ouders de ernst van de situatie onderschatten, hierbij hoeft er niet direct sprake te zijn van lichamelijke mishandeling.

Er kan bij het kind ook inwendige schade zijn, zoals botbreuken of orgaanbloedingen, waarbij het oordeel van een arts vereist is. De arts moet beoordelen of de aard en plaats van de breuk of bloeding overeenkomt met de verklaringen van het kind of de ouders. Inwendige bloedingen, als gevolg van lichamelijke mishandeling komen zelden voor. (Wolzak, 2001: 79-80)

De meer onzichtbare signalen van lichamelijke mishandeling zijn de gedragingen van het kind. Hierbij valt te denken aan het angstvallig verborgen houden van de verwondingen, bijvoorbeeld dat het kind zich niet wil uitkleden.

Als reactie op de lichamelijke mishandeling kan een kind zich terugtrekken of juist heel druk worden, om zich op die manier af te reageren. Dit kan signalen opleveren die overeenkomen met de gedragssignalen van psychische mishandeling, welke wij later zullen beschrijven. Opvallend is dat kinderen die lichamelijke mishandeld worden, dit ook van andere volwassenen dan de ouders verwachten. Concreet gedrag van een kind kan dan zijn dat zij een schrikreactie hebben als iemand hen onverwacht benaderd, of dat zij bij een aanraking verstijven. Als een kind een fout maakt, of een ongelukje (bij voorbeeld het breken van een vaas) veroorzaakt, kan de reactie van een kind zijn dat het uit angst en voorbereiding voor lichamelijke straf schrikachtig ineenkrimpt. Een kind doet alles om het lichamelijke geweld te vermijden.

Ook buitenshuis merk je dat een kind geen "nee" durft te zeggen en zich altijd aan de ander aanpast. Het kind kan ook het gedrag van de dader kopiëren, door bijvoorbeeld agressief of hyperactief gedrag te vertonen. (Wolzak, 2001: 80-81)

Lichamelijke verwaarlozing

Wolzak (2001: 82) noemt ook de signalen van lichamelijke verwaarlozing in zijn boek. De signalen van deze vorm van kindermishandeling uit zich in slechte hygiëne en voeding, tekort aan nachtrust en dergelijke. Het lichamelijke welzijn van het kind wordt hierdoor negatief beïnvloed. Dit tekort aan lichamelijke zorg gaat vaak samen met een gebrek aan emotionele aandacht. Bij het signaleren van lichamelijke verwaarlozing zijn daarom ook de signalen van psychische verwaarlozing van belang, welke wij later zullen beschrijven.

Een voorbeeld van lichamelijke verwaarlozing kan zijn dat de ouder het kind niet goed in de gaten houdt. Hierdoor kan het kind lichamelijke verwondingen oplopen. Als het kind regelmatig van deze verwondingen heeft, kan er naast lichamelijke mishandeling dus ook sprake zijn van lichamelijke verwaarlozing. (Wolzak, 2001: 82)

Heel belangrijk voor een kind zijn de primaire levensbehoeften. Zo heeft een kind bijvoorbeeld goede voeding nodig om een juiste lichamelijke ontwikkeling door te maken. Als een kind bijvoorbeeld ernstig overgewicht heeft, kan dit komen doordat de ouders het kind te weinig gezond voedsel te eten geven. Overgewicht hoeft niet altijd een signaal van lichamelijke verwaarlozing te zijn, dit kan ook een lichamelijke oorzaak hebben, bijvoorbeeld als een kind problemen heeft met de spijsvertering. Hygiëne is belangrijk voor een kind. Als de ouder het kind lichamelijk verwaarloost kan het zijn dat de hygiëne niet goed in de gaten wordt gehouden. Een kind te weinig verschenken kan leiden tot luierslag. Ook een slechte verzorging van het gebit van een kind, kan een signaal zijn van lichamelijke verwaarlozing. (Wolzak, 2001: 82-83)

Naast lichamelijke signalen kan ook het uiterlijk van een kind duiden op lichamelijke verwaarlozing. Voorbeelden hiervan zijn ongewassen, vieze kleding, zomerkleding bij koud weer en onverzorgde haren.

Slechte nachtrust van een kind, waardoor het een vermoeide indruk maakt, kan duiden op verwaarlozing, het kan echter ook andere oorzaken hebben, waardoor het kind wakker gehouden wordt.

Als kinderen vaak ziek zijn kan dit ook duiden op lichamelijke verwaarlozing. Door het gebrek aan medicijnen kan een ziekte regelmatig terugkeren. (Wolzak, 2001: 84)

Volgens Wolzak (2001:84), kan het voorkomen dat wanneer een kind thuis te weinig te eten krijgt, buitenshuis alle mogelijkheden aangrijpt om aan voedsel te komen. Dit kan zover gaan dat het kind kan gaan bedelen of zelfs stelen. De ouder verwaarloost dan een van de primaire levensbehoeften van het kind, namelijk voedsel.

Als jonge kinderen niet geleerd wordt dat lichamelijke verzorging belangrijk is, zal het kind daar op latere leeftijd ook niet op letten.

Aan het gedrag van de ouders is te merken dat zij het kind niet in het verborgene lichamelijk verwaarlozen. Zij laten ook als er anderen aanwezig zijn, blijken weinig belangstelling voor het kind te hebben. Als iemand iets over het gedrag van de ouder opmerkt, wijten zij de verwaarlozing vaak aan financiële problemen en ontkennen hierbij hun eigen verantwoordelijkheid. (Wolzak, 2001: 84-85)

Psychische mishandeling

Allereerst is belangrijk om te noemen dat lichamelijke mishandeling en seksueel misbruik vaak samen gaan met psychische mishandeling. Andersom hoeft dit zeker niet zo te zijn, wel gaat het vaak samen met psychische verwaarlozing.

Bij psychische mishandeling zijn er geen duidelijke lichamelijke signalen. Het kind leeft vaak onder geestelijke druk waardoor het eventueel wel last kan hebben van psychosomatische klachten (klagen over buikpijn en hoofdpijn, zonder duidelijke lichamelijke oorzaak). Psychische mishandeling kan zich ook uit in het bedplassen of broekpoepen voor een kind wat al zindelijk hoort te zijn. (Wolzak, 2001: 86)

Aan het gedrag van een kind valt veel af te leiden als het gaat om psychische mishandeling. Het kind heeft vaak een negatief zelfbeeld en daardoor geen geloof in eigen kunnen. Heel snel zal het kind dingen die fout gaan op zichzelf betrekken, doordat de ouders vaak negatieve opmerkingen over en tegen het kind maken. Ouders kunnen kinderen ook onder druk zetten om te presteren boven hun kunnen. Hierdoor kan een kind faalangst ontwikkelen, door een gebrek aan zelfvertrouwen. Voorbeelden van emotionele reacties op psychische mishandeling zijn dat het kind vaak terneergeslagen of zelfs depressief is, weinig spontaan, erg nerveus of labiel is. (Wolzak, 2001: 86-87)

Wolzak (2001: 87) zegt dat in de omgang met andere kinderen is te merken dat een kind die psychisch mishandeld wordt, zich terugtrekt van de andere kinderen in zijn eigen fantasie. Doordat zij weinig contact hebben met leeftijdsgenootjes en hierdoor zich sociaal slecht kunnen ontwikkelen, worden deze kinderen vaak ook buitengesloten en gepest. Een gevolg hiervan is weer dat het kind zich nog meer gaat terugtrekken. Het kind stelt zich vaak meegaand op tegenover anderen en kan geen "nee" zeggen. Dit komt omdat het kind waarschijnlijk verwacht dat anderen denigrerende opmerkingen tegen hem maken. Als het psychisch mishandelde kind een lieve opmerking over hem te horen krijgt, kan het doorslaan, door zich in extreme mate aan die persoon vast te klampen (figuurlijk).

Gedrag van de ouders kan moeilijk te peilen zijn. Vaak doen de ouders alsof de relatie met hun kind goed is. Aan de andere kant kunnen zij zich heel negatief uitlaten over het kind, maar wijten dit aan het feit dat het kind lastig is en niet aan hun eigen verantwoordelijkheid.

Het kan voorkomen dat de ouders de gevoelens van het kind verkeerd interpreteren, waardoor het kind niet de troost krijgt die het nodig heeft. (Wolzak, 2001: 87-88)

Psychische verwaarlozing

Bij psychische verwaarlozing hebben de ouders geen oog voor de emotionele behoeften en de beleving van het kind. Bij andere vormen van kindermishandeling kan hier echter ook sprake van zijn. Daarom gaat het vaak ook om een combinatie van signalen. (Wolzak, 2001: 88)

Volgens Wolzak (2001: 88) zijn de eerste levensjaren van een kind erg belangrijk. Vooral de emotionele stimulansen en de lichamelijke verzorging. Als dit ontbreekt verhoogd dit de kans op een groeiachterstand. Als een tekort aan emotionele aandacht niet samengaat met lichamelijke verwaarlozing, lichamelijk mishandeling of seksueel geweld, loopt het lichamelijke welzijn weinig gevaar. Hier is dan sprake van psychische verwaarlozing.

Ook de motorische ontwikkeling kan bij psychische verwaarlozing achterblijven.

Wanneer de ouder in de eerste levensjaren van het kind niet de toenadering zoekt, waardoor het kind inzicht in emoties krijgt, remt de ouder de voortgang van intellectuele vermogens, de spraak en het taalgebruik. Door op deze manier schade aan de emotionele ontwikkeling toe te brengen kan het kind passief worden. Dit kenmerkt zich door lusteloosheid en weinig interesse in spel. Ook kan het kind apathisch worden, waardoor het geen gevoelens toont.

Als de op jonge leeftijd psychisch verwaarloosde kinderen ouder worden, kunnen zij impulsief reageren en hebben weinig controle over hun emoties. Dit kan zich uiten in agressie en vernielzucht. Het bevredigen van hun behoeften kan uitmonden in criminaliteit, verslaving of prostitutie. (Wolzak, 2001:89)

De omgang met anderen verloopt moeizaam. Zij kunnen de emoties van anderen moeilijk inschatten. Vriendschappen die gemaakt worden zijn vaak tijdelijk. Het kind koestert veel wantrouwen tegenover anderen en probeert constant uit of ze wel te vertrouwen zijn. (Wolzak, 2001:90)

Aan het gedrag van de ouders is te merken dat er weinig belangstelling is voor het kind, zelfs in het bijzijn van anderen. Hierbij moeten wij erop letten dat als het kind overladen wordt met cadeaus of dure kleding, dit niet hoeft te betekenen dat het kind ook voldoende emotionele aandacht krijgt. (Wolzak, 2001:90)

Seksueel misbruik

Seksueel misbruik is vaak moeilijk om te signaleren. Het kind wordt vaak onder druk gezet om te zwijgen. Signalen die wij beschrijven geven geen zekerheid dat er sprake is van seksueel misbruik, maar kunnen een vermoeden versterken.

Het seksuele misbruik vindt vaak plaats onder zware emotionele druk, al of niet in combinatie met geweld. Het kan daarom belangrijk zijn ook naar de signalen te kijken van de andere vormen van kindermishandeling. (Wolzak, 2001:91)

Bij seksueel misbruik is de lichamelijke schade vaak alleen aan te tonen door een medisch onderzoek. In de dagelijkse omgang zijn deze signalen vaak slecht waar te nemen. In de meeste gevallen worden er ook geen lichamelijke sporen achter gelaten. Pas na ruw seksueel contact, zoals geslachtsgemeenschap, is er kans op sporen. Andere aandoeningen, zoals vaginale infecties, afscheiding, jeuk bij de vagina of anus, kunnen tekenen zijn van seksueel misbruik.

Als het kind klaagt over pijn in de bovenbenen of pijn bij het lopen of zitten, kan dit een aanwijzing zijn van lichamelijke schade. Seksueel overdraagbare aandoeningen loopt een jong kind over het algemeen alleen op als er seksueel misbruik in het spel is. Het kan zelfs gebeuren dat een meisje als gevolg van seksueel misbruik zwanger wordt. Een indirect signaal van seksueel misbruik kan automutilatie zijn. Het kind straft zo zijn eigen lichaam, omdat het kind denkt dat het zelf verantwoordelijk is voor het uitlokken van het misbruik. Door zichzelf pijn te doen kan het zich weer levend voelen, omdat door het seksuele misbruik hun gevoelens afgestompt zijn. Eetstoornissen als anorexia en boulimia, kunnen ook een achtergrond van seksueel misbruik hebben. Andere signalen zijn: regelmatig klagen over buikpijn of hoofdpijn, of andere lichamelijke klachten. Door nachtmerries en gebrek aan slaap uit angst kan het kind oververmoeid raken. (Wolzak, 2001:91-92)

Het gedrag van het kind welke seksueel misbruikt wordt heeft ook veel signalen van psychische mishandeling of verwaarlozing. Hieraan kunnen een aantal specifiekere signalen worden toegevoegd.

Zo kan een kind bijvoorbeeld extreem seksueel gedrag vertonen niet passend bij de leeftijd, één van de belangrijkste aanwijzing is van seksueel misbruik.

Bepaald seksueel getint taalgebruik kan een aanwijzing zijn voor seksueel misbruik. In kindertekeningen kunnen bepaalde dingen opvallen, zoals extra nadruk op de geslachtsorganen. Dit soort signalen interpreteren is erg moeilijk. (Wolzak, 2001:93)

Het kind dat misbruikt is, krijgt een andere betekenis van zijn lichaam, volgens Wolzak (2001:94). Het lichaam is in zijn ogen iets vies, lelijks en aanrakingen zijn onprettig. Dit uit zich in een schrikreactie bij onverwachte aanrakingen en angst voor lichamelijk contact. Verder kan het kind bij lichamelijke onderzoeken signalen vertonen, als het niet willen uitkleden of het niet op zijn rug willen liggen.

Seks blijft een negatieve betekenis houden, waardoor het kind op latere leeftijd zich onthoudt van seksueel contact met leeftijdsgenoten.

Als een kind zich tijdens het misbruik afsluit kan er een andere reactie ontstaan. Hierbij ondergaat het kind moeiteloos lichamelijke onderzoeken, maar is daarbij wel afwezig. Het kind heeft op latere leeftijd wel seksuele contacten, maar van korte duur. Want een seksuele relatie gaat voor hen vaak niet samen met liefde.

Uit het gedrag van de ouders valt bijna niet af te leiden, of er sprake is van seksueel misbruik.

Als één van de ouders de dader is van het seksuele misbruik, weten deze ongetwijfeld dat dit onacceptabel is, waardoor alles wordt gedaan om het verborgen te houden. Als een ander het misbruik pleegt, kan het zijn dat de ouders hier geen weet van hebben of dit uit loyaliteit verzwijgen. Hierbij moet het gevoel van afhankelijkheid wel zo sterk zijn dat het misbruik niet wordt aangekaart. Angst voor schande in de familie is ook een reden om het misbruik geheim te houden. (Wolzak, 2001:94)

Zoals uit bovenstaande is gebleken bestaan er veel verschillende signalen van kindermishandeling. Het kan zeer moeilijk zijn om deze signalen op de juiste manier te interpreteren. Ook wegens het feit dat veel signalen bij verschillende vormen van kindermishandeling kunnen voorkomen.

Verder hoeven niet alle signalen te duiden op kindermishandeling, maar kunnen deze ook door andere factoren aanwezig zijn.

Het is noodzakelijk dat bij een vermoeden van kindermishandeling er een professionele persoon ingeschakeld wordt om het vermoeden te bevestigen of te ontkrachten.

§ 2.2 In hoeverre is de bevolking Regio Den Haag bekend met deze signalen?

In deze paragraaf willen wij de resultaten vanuit de enquête vergelijken met de literatuur. Hierbij zullen wij kijken naar overeenkomsten en verschillen van de genoemde signalen van de verschillende soorten van kindermishandeling. Verder kijken wij naar opvallendheden in de antwoorden van de geënquêteerden. In de enquête hebben wij gekozen voor een gedeeltelijk open vraag bij de signalen van kindermishandeling. Wij hebben deze keuze gemaakt, omdat wij echt wilden weten welke signalen de mensen kenden en niet welke zij zouden herkennen.

Vanuit de enquête bleek dat bijna alle geënquêteerden wel enig idee hadden van de signalen van kindermishandeling. Een ruime minderheid gaf aan niet te weten wat de signalen van kindermishandeling zijn. Een aantal geënquêteerden gaf aan de signalen te kennen, maar noemden vervolgens geen voorbeelden hiervan.

Een meerderheid van de geënquêteerden noemt fysiek letsel zoals blauwe plekken, botbreuken en overige sporen van geweld als duidelijk signaal van kindermishandeling. Dit signaal wordt ook het meeste genoemd. Vanuit de literatuur lezen wij terug dat sporen van fysiek geweld, een signaal is van lichamelijke mishandeling en gedeeltelijk ook bij seksueel misbruik. Vanuit de enquête lezen wij alleen blauwe plekken en botbreuken terug, of algemeen fysiek letsel. Er worden geen brandwonden, vergiftiging, snij- en bijtwonden of striemen en dergelijke genoemd. Een aantal geënquêteerden noemt bij het lichamelijke letsel de voorwaarde dat er geen duidelijke verklaring is over de wijze waarop de verwondingen zijn ontstaan. Hierbij wordt rekening gehouden met de mogelijkheid van een ongeval.

Geen van de geënquêteerden noemt specifieke plaatsen waar blauwe plekken of brandwonden onwaarschijnlijk zijn en te wijten kunnen zijn aan kindermishandeling. De literatuur zegt duidelijk dat er in de meeste gevallen een arts nodig is om de verwondingen te identificeren, maar dat verwondingen op bepaalde plaatsen, hoogstwaarschijnlijk niet door een ongeval ontstaan kunnen zijn.

Door de ouders wordt vaak lang gewacht met het zoeken van medische hulp, bij een verwonding van het kind. Dit kan ook een signaal zijn van kindermishandeling. In de antwoorden van de geënquêteerden lezen wij hier niets over terug.

Een signaal wat door een minderheid van de geënquêteerden genoemd wordt is een teruggetrokken en stil kind. Vanuit de literatuur kunnen wij zeggen dat dit een signaal is van een aantal vormen van kindermishandeling. Als het kind lichamelijk mishandeld wordt, kan het zich terugtrekken of juist heel druk worden. Het druk worden van een kind, wordt door een klein aantal van de geënquêteerden genoemd. Dit gedrag van een kind is een signaal wat niet direct lichamelijk zichtbaar is en kan daarom ook overeenkomen met de gedragssignalen van psychische mishandeling. In de literatuur komt bij psychische mishandeling ook naar voren dat het kind moeilijk contact legt met anderen, zowel volwassenen als leeftijdsgenootjes. Het zou kunnen dat het kind daardoor gepest wordt, wat de druk voor het kind vergroot. Een klein aantal van de geënquêteerden noemt voorbeelden als weinig contact maken met anderen en het niet aan durven gaan van een relatie. Door één persoon wordt ook nog genoemd dat een mishandeld kind vaak gepest wordt.

Door een minderheid van de geënquêteerden worden signalen genoemd als angstsymptomen. Hierbij gaan sommige er wat specifiek op in, angst voor ouders, angst voor en vermijden van de dader, angst voor volwassenen, het niet naar huis willen gaan en het niet meer over straat durven of niet naar school willen.

In de literatuur komt angst als signaal niet duidelijk naar voren. Naar ons idee zou het wel zo kunnen zijn dat bij andere gedragssignalen angst een achterliggende rol speelt. Wij denken hier bijvoorbeeld aan een kind wat teruggetrokken is en uit angst voor verder mishandeling zich op de achtergrond houdt.

Door een klein aantal van de geënquêteerden wordt ook nerveus of zenuwachtig worden bij het aanspreken met luide stem en het weinig zeggen van een kind uit angst voor lichamelijke mishandeling, genoemd.

In de literatuur wordt benoemd dat een kind een schrikreactie kan hebben wanneer zij onverwacht benaderd worden. Het kind kan ook een ongelukje veroorzaken en uit angst ineenkrimpen. Dit komt in de literatuur naar voren bij lichamelijke mishandeling.

Bij de beschrijving van lichamelijk mishandeling in de literatuur komt naar voren dat een mishandeld kind zich vaak niet wil uitkleden in het bijzijn van anderen, uit angst dat de mishandeling naar boven komt. Dit heeft te maken met de loyaliteit van het kind naar de ouders toe. Ook is het kind erg angstig voor aanrakingen van anderen.

Bij seksueel misbruik wordt in de literatuur ook genoemd dat het kind erg angstig is voor aanrakingen van anderen en zich niet wil uitkleden. Het kind wil constant zijn lichaam bedekken. Een klein aantal van de geënquêteerden noemde deze signalen.

Een ruime minderheid van de geënquêteerden richt zich bij het benoemen van de signalen op het gedrag van het kind. Zij noemen hierbij zaken als, agressief gedrag, ander gedrag dan men van het kind gewend is, aandacht trekken bij anderen en het niet willen luisteren van het kind.

Bij lichamelijk mishandeling komt naar voren dat de agressie en hyperactief gedrag een kopie kan zijn van het gedrag van de dader.

Bij psychische mishandeling kan het zijn, dat wanneer een kind een lieve opmerking krijgt, zich in extreme mate aan die persoon kan vastklampen. Het kind vraagt dan constant positieve aandacht van deze persoon.

Een mishandeld kind heeft vaak een heel negatief zelfbeeld. Dit komt in de literatuur naar voren bij psychische mishandeling. Het kind heeft geen geloof in eigen kunnen en het kind betreft dingen die fout gaan altijd op zichzelf. Dit komt doordat de ouders vaak negatieve opmerkingen maken tegen en over het kind. Ook durven deze kinderen geen "nee" te zeggen en passen zich altijd aan de omgeving aan.

Een klein aantal van de geënquêteerden noemde zaken die hierop duiden, zoals een zelfcomplex en zelfvernedering.

Naar ons idee komt een negatief zelfbeeld bij meerdere vormen van kindermishandeling voor en past het dan eerder binnen de gevolgen, dan de signalen.

Door een klein aantal van de geënquêteerden worden nog signalen genoemd als bedplassen, broekplassen, slecht slapen, niet eten of drinken en een onverzorgd uiterlijk.

Deze signalen zijn in de literatuur terug te vinden bij meerdere vormen van kindermishandeling. Het bedplassen en broekplassen komen bij seksueel misbruik en psychische mishandeling als signaal voor.

Het niet eten of drinken, wordt in de literatuur niet als een signaal van kindermishandeling benoemd. Wel wordt er bij lichamelijke verwaarlozing genoemd dat het zou kunnen zijn dat een kind juist te veel eten krijgt en daardoor een extreem overgewicht heeft. Ook wordt daarbij genoemd dat het kind te weinig eten kan krijgen en het kind, doordat het honger heeft, op andere manieren aan eten probeert te komen. Het onverzorgde uiterlijk van een kind, kan een signaal zijn van lichamelijke verwaarlozing. Hierbij komt een slechte hygiëne en een onhygiënische leefomgeving bij kijken. Naast onverzorgde kleding, kan ook de haardracht of het gebit er onverzorgd uitzien.

Een kind kan ook te weinig slaap krijgen en hierdoor een vermoeide indruk wekken. Dit zou kunnen duiden op lichamelijke verwaarlozing, de ouder schenkt te weinig aandacht aan bedtijden of iets dergelijks. Het zou ook andere oorzaken kunnen hebben, als een kind zich bijvoorbeeld druk maakt om iets en daarover ligt te piekeren. Door andere geluiden binnenshuis kan een kind ook uit zijn slaap worden gehouden. Zulke geluiden kunnen zijn, dat er ruzie wordt gemaakt of de televisie heel luid aanstaat.

Er zijn een aantal signalen welke niet door de geënquêteerden worden genoemd.

Voorbeelden hiervan zijn dat bij psychische verwaarlozing, het kind geen inzicht krijgt in emoties en hierdoor de ontwikkeling kan worden geremd.

Bij seksueel misbruik zijn de lichamelijke signalen moeilijker te onderscheiden. Geen van de geënquêteerden noemde deze signalen.

Er worden door de geënquêteerden ook een aantal signalen genoemd, die helemaal niet overeenkomen met de literatuur. Naar ons idee zijn dit meer gevolgen, dan dat deze als signaal kunnen worden aangeduid. Deze antwoorden van de geënquêteerden hebben wij dan ook niet verwerkt in ons verslag. Deze antwoorden zijn wel terug te vinden in bijlage 5.

Samenvatting:

In dit hoofdstuk hebben wij naar de signalen van kindermishandeling gekeken. Bij lichamelijke mishandeling is fysiek letsel een duidelijk signaal. Naast fysiek letsel kan ook het gedrag van een kind signalen voor kindermishandeling afgeven. Denk hierbij aan angstig gedrag of agressie, teruggetrokken en dergelijke. Bij lichamelijke verwaarlozing kan het uiterlijk een duidelijk signaal afgeven. Hierbij zijn onder andere slecht hygiëne, vuile kleding, ongewassen haar en slechte gebitsverzorging signalen. Bij psychische mishandeling is voornamelijk het gedrag van een kind wat signalen laat zien. Dit kan zich uiten in een negatief zelfbeeld, faalangst (door prestatiedruk) en teneergeslagen/depressief. Het kind kan zich slecht sociaal ontwikkelen waardoor het aangaan van relaties moeilijk is. Deze vorm van mishandeling komt vaak voor in combinatie met lichamelijke mishandeling en seksueel misbruik.

Bij psychische verwaarlozing heeft de ouder geen oog voor de emotionele behoeften van het kind. Zonder emotionele toenadering kan het kind zich slecht ontwikkelen en passief worden.

Seksueel misbruik is vaak moeilijk te signaleren. Hierbij is het lichamelijke letsel vaak verborgen onder kleding. Aan het gedrag van een kind kun je wel het een en ander afleiden. Het kind kan moeite hebben met uitkleden en kan extreem seksueel gedrag vertonen, welke niet past bij de leeftijd. Verder kan een kind een negatieve kijk op seks uiten.

Vanuit de vergelijking van de enquêtes met de literatuur lezen wij terug dat voornamelijk signalen van lichamelijke mishandeling, zoals blauwe plekken en ander fysieke signalen worden genoemd. Gedragsverandering van een kind wordt ook vaak als signaal genoemd. Hierbij worden voorbeelden van agressie en angst genoemd. Ook teruggetrokken, stil en in zichzelf gekeerd, wordt veel genoemd als signaal. Conclusies over deze analyse zullen wij in hoofdstuk 6 geven.

Hoofdstuk 3 “ Gevolgen van kindermishandeling”

Om mensen meer te stimuleren om kindermishandeling te melden kijken wij in dit hoofdstuk naar de gevolgen van kindermishandeling. Als mensen zich bewust zijn van de verreikende gevolgen zullen zij naar ons idee eerder tot een melding overgaan. Wij zullen in dit hoofdstuk de gevolgen van de verschillende betrokkenen belichten. Allereerst kijken wij naar de gevolgen voor het slachtoffer als kind en in de volwassenheid. Vervolgens kijken wij naar de gevolgen voor de dader en als laatste naar de eventuele gevolgen voor de omgeving.

In de laatste paragraaf zullen wij de kennis, over de gevolgen van kindermishandeling, van de bevolking regio Den Haag vergelijken met de literatuur en de verschillen en overeenkomsten benoemen.

§ 3.1 Wat zijn de gevolgen van kindermishandeling voor het slachtoffer?

In deze eerste paragraaf zullen wij kijken naar de gevolgen voor het slachtoffer, het kind. Dit zullen wij opsplitsen naar de gevolgen voor het kind op korte termijn en op langere termijn, tot aan de volwassenheid. De gevolgen in de volwassenheid zijn niet direct zichtbaar, maar wel heel belangrijk om te noemen, omdat juist deze gevolgen erg schadelijk kunnen zijn. Wanneer mensen deze gevolgen in hun achterhoofd houden, zullen zij waarschijnlijk meer gestimuleerd worden als het kind nog jong is, er iets aan te doen.

In de ontwikkeling van een kind zijn de ouders heel erg belangrijk, vooral in de eerste levensjaren. Interactie tussen ouder en kind is dan heel belangrijk. Op latere leeftijd wordt ook de omgeving voor het kind steeds belangrijker. Om wederzijds vertrouwen te kunnen creëren is liefdevolle zorg en aandacht van de ouders een basis voor het opgroeiende kind. Hierdoor voelt het kind zich veilig en kan het kind zich ontwikkelen, zowel intellectueel, als emotioneel, als lichamelijk.

Kindermishandeling zet de ontwikkeling van het kind zwaar onder druk.

(<http://www.kindermishandeling.info/smartsite.dws?id=2095>)

Naar ons idee vindt iedereen het prettig zich geliefd en veilig te voelen. Voor kinderen is dit extra belangrijk, aangezien zij voor een groot deel afhankelijk zijn van volwassenen om hen heen. Het is toch bijna niet voor te stellen dat degenen op wie je als kind het meest moet kunnen vertrouwen, juist je onder druk zet.

Deze druk kan resulteren dat kinderen geen vertrouwen meer in anderen hebben, voornamelijk volwassenen. Het kind ziet de wereld om zich heen als vijandig en dit zorgt ervoor dat het kind zich op sociaal gebied niet goed kan ontwikkelen. Het kind heeft veel moeite met het contact met volwassenen en leeftijdgenootjes.

Wij kijken hier dan vanuit onze eigen jeugd, hoe fijn het was om samen te kunnen spelen, en hoe vervelend het is wanneer je je ergens buitengesloten voelt.

Het kind geeft zich zelf vaak de schuld van de mishandeling, waardoor het een negatief zelfbeeld krijgt en weinig zelfvertrouwen heeft.

(<http://www.kindermishandeling.info/smartsite.dws?id=2095>)

Er zijn verschillende factoren die van invloed kunnen zijn op de gevolgen van kindermishandeling. Niet elk kind heeft er evenveel last van. Die factoren zijn:

- de ernst van het geweld, de verwaarlozing of het misbruik
- de leeftijd waarop het begint
- hoe lang het voortduurt
- het wel of niet aanwezig zijn van steun uit de omgeving
- de persoonlijkheid van het kind
- de mate van emotionele druk

(<http://www.kindermishandeling.info/smartsite.dws?id=2095>)

Het is belangrijk om met deze factoren rekening te houden, maar het is naar ons idee geen maatstaf voor het wel of niet melden van kindermishandeling. Kindermishandeling op zich vinden wij al ernstig genoeg om iets aan te doen.

Er zijn een aantal mogelijke gevolgen voor het kind op korte termijn. Het geeft geen compleet beeld van alle gevolgen, maar een indruk van zaken die reden kunnen geven tot bezorgdheid.

Een eerste die genoemd wordt is fysiek letsel. Dit is vaak direct zichtbaar en gemakkelijk waar te nemen. De verwondingen kunnen littekens achterlaten, waardoor het kind voor zijn leven getekend is. Het kind wordt er voortdurend aan herinnerd.

Het al eerder genoemde 'shaken-baby-syndroom' kan bloedingen veroorzaken bij het kind. Ook kan bij stompen of schoppen in de buik het kind ernstige beschadigingen aan de organen oplopen.

Er zijn zelfs zulke extreme gevallen van kindermishandeling, in de vorm van fysiek geweld, dat het kind eraan overlijdt. Ook bij ernstige lichamelijk verwaarlozing kan het kind overlijden.

Van seksueel misbruik kan het kind ernstige lichamelijke schade ondervinden. Het kind kan bij seksueel misbruik, seksueel overdraagbare aandoeningen (SOA) oplopen. Als de dader seropositief is loopt het kind zelfs het gevaar op zeer jonge leeftijd al aids-patiënt te worden. Naar ons idee is het toch vreselijk dat een kind aids kan krijgen, omdat iemand het kind misbruikt! Dan heeft het kind niet alleen psychische schade, maar krijgt het kind ook nog te maken met een lange periode van medicijnen slikken, geen relaties aan kunnen gaan en hoogstwaarschijnlijk doordat aids je immuunsysteem vernietigt, de dood.

Een ander risico is de zwangerschap die een jong meisje kan ondervinden door geslachtsgemeenschap. Vaak wordt het meisje gedwongen abortus te plegen, zodat het misbruik niet boven water komt. Wanneer het meisje geen abortus moet plegen, zal zij op jonge leeftijd worden geconfronteerd met een kind. Het lijkt ons waarschijnlijk dat dit heel moeizaam moet verlopen, wegens geldgebrek, dat zij waarschijnlijk op school zit en niet emotioneel in staat is om een kind op te voeden. Dit kan ook een belasting voor de omgeving vormen.

(<http://www.kindermishandeling.info/smartsite.dws?id=2095>)

Een ander gevolg kan zijn dat het kind last krijgt van ontwikkelingsstoornissen. Kindermishandeling remt de ontwikkeling van een kind in alle opzichten af. Het schaadt de emotionele ontwikkeling en de vooruitgang van de motoriek, de groei, de spraak, het taalgebruik en de intellectuele vermogens, doordat het kind onvoldoende liefde, verzorging en aandacht krijgt.

(<http://www.kindermishandeling.info/smartsite.dws?id=2095>)

Een derde gevolg kan zijn dat het kind moeite heeft om te functioneren in de maatschappij. Een mishandeld kind is vaak anders dan andere kinderen en wordt hiermee gepest. Het kind sluit zich af en leeft in een isolement. Ook kan het kind de agressie die het thuis niet kwijt kan, uit angst voor zijn ouders, ergens anders afreageren. Het kind is erg druk en agressief en dit wordt vaak niet geaccepteerd door de omgeving. (<http://www.kindermishandeling.info/smartsite.dws?id=2095>)

Voor de volwassenheid heeft kindermishandeling ook een aantal gevolgen. Wanneer een kind mishandeld wordt, betekent dit dus niet dat dit alleen op korte termijn gevolgen heeft. Vanuit het boek van David Pelzer (2001), die zijn levensverhaal over mishandeling door zijn moeder beschrijft, lezen wij terug dat bij elke nieuwe stap in zijn leven, hij last blijft houden van een negatief zelfbeeld en achterstand in zijn emotionele ontwikkeling. Dit resulteert onder andere in een stuklopende relatie met zijn vrouw. Dit allemaal omdat zijn moeder hem in zijn jeugd, lichamelijk en psychisch mishandeld heeft en zijn recht op een gelukkige kindertijd heeft ontnomen.

Als het herstel, de verwerking, van de kindermishandeling niet goed verloopt, kan het kind een posttraumatische stressstoornis oplopen. Dit heeft als gevolg dat het kind in zijn volwassenheid alles herbeleefd en erg angstig is. Het kan echter ook zijn dat het kind dit oploopt door andere traumatische gebeurtenissen. Wij leiden hieruit af dat een kind niet zomaar een posttraumatische stressstoornis kan krijgen, maar hieraan een traumatische ervaring vooraf gaat.

Wanneer de kindermishandeling voortdurend plaatsvindt en constant wordt herhaald, heeft het kind niet voldoende tijd en gelegenheid gehad om te herstellen en de mishandeling te verwerken. Dit kan psychische gevolgen hebben tot in de volwassenheid en lijdt vaak tot het opkroppen van emoties, waar de mishandelde niet mee overweg kan.

Mishandelde kinderen sluiten zich vaak af voor de mishandeling of het misbruik. In de volwassenheid kan dit nog steeds voortduren. Ze stoppen het misbruik weg en praten er met niemand over. (<http://www.kindermishandeling.info/smartsite.dws?id=2095>)

Wat vaak voorkomt bij mensen die in hun jeugd mishandeld zijn is dat ze op latere leeftijd aan de alcohol of drugs gaan. Eerst dient het als hulpmiddel om de dingen die thuis gebeurd zijn te vergeten, maar al gauw wordt het een verslaving.

De druk kan zo groot worden dat iemand psychisch in de war raakt. Hij gaat zichzelf verwonden, automutilatie, wat hij ziet als straf voor de mishandeling of het misbruik. Dit omdat ze vaak zichzelf er de schuld van geven. De verwondingen aan zichzelf kunnen ook voor het kind een gevoel geven dat ze nog leven. Deze gevoelens zijn vaak door de mishandeling ver te zoeken. Ook kan de kindermishandeling tot zelfmoord lijden om aan het ellendige bestaan te ontsnappen.

Psychosomatische klachten blijken vaak een indirect gevolg te zijn van mishandeling of misbruik. Het aangaan van relaties is erg moeilijk voor een in de jeugd mishandeld persoon. Het kind kan als volwassene geen vertrouwen meer in mensen hebben en bij seksueel misbruik zal vooral het seksuele contact heel erg moeilijk zijn.

(<http://www.kindermishandeling.info/smartsite.dws?id=2095>)

§ 3.2 Wat zijn de gevolgen van kindermishandeling voor de dader?

In deze paragraaf zullen wij ons kort richten op de gevolgen voor de dader. Wij gaan er verder niet te diep op in, omdat wij ons in ons project richten op de melders. Er is weinig informatie beschikbaar over de gevolgen voor de dader. Voor het melden van seksueel misbruik hebben wij een opsporingonderzoek gevonden.

Hierin worden vier fasen beschreven, wat er gebeurt wanneer er bij de politie een melding wordt gedaan aangaande seksueel misbruik. Deze fasen zijn terug te vinden in bijlage 3, aangezien het dieper in gaan op deze fasen niet van belang is met betrekking tot de gestelde probleemstelling en als achtergrondinformatie dient.

Wij hebben zelf nog nagedacht over mogelijke gevolgen voor de dader. Wij denken dat er juridische gevolgen kunnen zijn. Na een melding zal er waarschijnlijk een behandeling en een hulpverleningstraject op gang worden gebracht, waar de dader aan mee moet werken. Een ander gevolg zal bij ernstigere zaken uit huis plaatsing van het kind zijn, wat gevolgen voor het gezin en de dader heeft. De dader zou ook een schuldgevoel kunnen hebben, of de kindermishandeling nu gemeld wordt of niet.

Er is hier dus heel weinig informatie over te vinden. Aangezien dit niet een belangrijk vraagstuk voor ons project is, hebben wij ons hier ook niet verder in verdiept.

§ 3.3 Wat zijn de gevolgen van kindermishandeling voor de omgeving?

Over de gevolgen voor de omgeving is wederom weinig informatie beschikbaar. Volgens ons kan de oorzaak hiervan zijn, dat er ook heel weinig bekend is, wat kindermishandeling met de omgeving doet. Vanuit de literatuur lezen wij dan ook voornamelijk grotere maatschappelijke gevolgen terug en niet wat de gevolgen zijn voor de melder en de naaste van het kind en de dader. Naar ons idee zijn hier ook wel wat gevolgen in te benoemen. Wij denken dan alleen al aan het grote verdriet wanneer iemand erachter komt dat een nichtje, neefje, dochttertje van vrienden etc. al jaren wordt mishandeld. Dit kan een sfeer van wantrouwen en sociale controle op elkaar geven, wanneer je erachter komt dat iemand van wie je het nooit had verwacht een dader van seksueel misbruik blijkt te zijn. 'Als hij het al doet, dan kan de buurman het ook wel doen' zijn gedachten die dan naar ons idee een rol spelen. Wij zullen hieronder nog aangeven wat de literatuur over de gevolgen voor de omgeving zegt. Veel dieper zullen wij hier ook niet op ingaan omdat deze onderwerpen wel belangrijk ter informatie zijn, maar geen directe aansluiting hebben op onze probleemstelling.

Vanuit de literatuur lezen wij terug dat kindermishandeling de maatschappij waarin we leven beïnvloedt. Het aanpakken van kindermishandeling is dus in ieders belang, niet alleen in die van het kind. (Wolzak, 2001:62)

Een gevolg welke wij hierboven beschreven hebben is de verslaving als uitvlucht van de mishandeling. Dit brengt natuurlijk overlast met zich mee voor de mensen in de omgeving, voor de maatschappij.

Deze overlast moet bestreden worden, wat de samenleving veel geld kost. Ook het helpen van kinderen en volwassenen om de mishandeling te boven te komen kost geld. Voor de omgeving, de samenleving, heeft het veel financiële gevolgen. Daarom is preventie van kindermishandeling erg belangrijk. Met preventie kan er mogelijk voorkomen worden dat de mishandeling plaatsvindt of dat mishandelde kinderen dit later ook gaan doen. Als er genoeg hulp wordt geboden kan hierop ingespeeld worden. (Wolzak, 2001:62)

Het komt vaak voor dat mishandelde kinderen dit later ook bij hun eigen kinderen gaan doen. Ze kopiëren het gedrag van hun eigen ouders. Kinderen die mishandeld worden leven vaak in een vicieuze cirkel. Moeder wordt geslagen door vader en moeder reageert dit af op het kind. Het kind reageert dit vervolgens weer af op leeftijdgenootjes enzovoorts. Ook hier is preventie dus erg belangrijk. Niet alleen voor het slachtoffer, het kind, maar zeker ook voor de ouders. (Wolzak, 2001:62-63)

§ 3.4 In hoeverre is de bevolking regio Den Haag bekend met de gevolgen?

In deze paragraaf zullen wij de gevolgen bespreken die uit de enquête naar voren zijn gekomen. Bij deze gevolgen zullen wij het onderscheid maken tussen het slachtoffer, de dader en de omgeving. Vanuit de enquêtes komt naar voren dat bijna alle geënquêteerden bekend zijn met gevolgen voor het slachtoffer, een klein aantal gaf aan de gevolgen voor het slachtoffer niet te weten. Bij de gevolgen van de dader weet iets minder dan de helft van de geënquêteerden deze niet te noemen. Over de gevolgen van de omgeving was nog minder bij de geënquêteerden, iets meer dan de helft van de geënquêteerden gaf aan dit niet te weten. Allereerst zullen wij nu de gevolgen voor het slachtoffer die de geënquêteerden hebben genoemd behandelen, met daarin een koppeling met de literatuur. Hetzelfde doen wij met de gevolgen voor de dader en de omgeving. Hierbij zullen wij kijken naar de antwoorden van de geënquêteerden en de verschillen en overeenkomsten met de literatuur. Voor de gevolgen van de dader en de omgeving, is het aangezien er weinig literatuur over te vinden is, lastig een vergelijking te maken. Bij de gevolgen voor de dader en omgeving zullen wij daarom alleen de antwoorden van de geënquêteerden beschrijven.

§ 3.4.1 Bekend bij de bevolking regio Den Haag met de gevolgen voor het slachtoffer

Vanuit de literatuur komen bij het slachtoffer gevolgen op langere termijn en gevolgen op kortere termijn naar voren. De gevolgen op korte termijn vertonen overeenkomsten, met de genoemde signalen in hoofdstuk 2. Hierbij valt te denken aan fysiek letsel, bedplassen, agressief gedrag, negatief zelfbeeld, angstsymptomen, slecht slapen en het vermijden van de dader. Dit zijn voorbeelden wat zowel een signaal is van kindermishandeling, maar ook een gevolg van dat het kind mishandeld wordt. Iets minder dan de helft van de geënquêteerden noemt deze dan ook bij de gevolgen. Wij hebben geen bijzondere overeenkomsten gevonden tussen degenen die deze voorbeelden bij de signalen noemden en die deze bij de gevolgen noemen.

Bepaalde gevolgen beginnen bij het kind, maar werken door wanneer het kind groeit naar de volwassenheid. Vanuit de literatuur lezen wij bijvoorbeeld terug dat bij fysiek letsel er littekens kunnen ontstaan, waardoor het kind als volwassene steeds herinnerd wordt aan de mishandeling. Een kind dat mishandeld wordt, loopt vaak achter in zijn ontwikkeling wat betreft groei, spraak en dergelijke. Dit heeft ook zijn effect wanneer het kind volwassen wordt. Als kind kan het moeilijk zijn om te functioneren in de maatschappij, te denken valt hierbij aan schoolprestaties, wat door een klein aantal van de geënquêteerden ook genoemd wordt. Als volwassene kan het ook moeilijk zijn te functioneren in de maatschappij, het zoeken van een baan kan bijvoorbeeld problemen opleveren, door een klein aantal van de geënquêteerden wordt dit als gevolg genoemd. Ook kan pesten, doordat het kind anders is, gevolgen hebben voor het kind, maar ook voor de volwassene, hierdoor ontwikkeld het kind vaak een negatief zelfbeeld. Kinderen sluiten zich vaak af voor de mishandeling, de emoties verstommen als het ware. In de volwassenheid kan dit ook resulteren in het wegstoppen van de emoties. Het heeft vaak te maken met schaamtegevoelens over wat er vroeger gebeurd is, dit noemt ook een klein aantal van de geënquêteerden. Dit kan ook gevolgen hebben voor sociale contacten, omdat je daar je emoties voor nodig hebt.

Een aantal van de geënquêteerden noemen gevolgen die zowel voor het kind, als later in de volwassenheid naar voren kunnen komen. Een aantal van de geënquêteerden geven ook aan dat een aantal van deze gevolgen tot in de volwassenheid voortduren. Dingen die genoemd worden zijn onzekerheid, slechte ontwikkeling, eenzaamheid, zich nutteloos voelen, slecht in sociale contacten enzovoorts.

Eenzaamheid door isolement vanwege het pesten kan voor het kind heel moeilijk zijn, als volwassene kan het ook eenzaamheid ervaren, vanwege het moeilijk aan kunnen gaan van relaties. Eén van de geënquêteerden geeft als gevolg eenzaam aan, er wordt niet bij gemeld of het kind of de volwassene eenzaam is.

Een aantal van de geënquêteerden noemen echter als gevolgen, de gevolgen die in de literatuur naar voren komen als gevolgen op langere termijn. Deze komen naar voren bij het kind, in de groei naar volwassenheid. Hier wordt door een minderheid van de geënquêteerden als gevolg genoemd dat het erg moeilijk is om relaties aan te gaan. Hieronder valt de relatie met de toekomstige levenspartner, vriendschappelijke relaties en het vertrouwen krijgen in volwassenen in het algemeen. Vanuit de literatuur komt naar voren dat het kind wanneer het nog jong is al een vijandige kijk op de wereld om zich heen heeft, waardoor het kind zich niet op sociaal gebied ontwikkelt. Hierdoor hebben zij als kind al weinig contact met leeftijdsgenoten en hebben weinig vrienden. Op latere leeftijd kan dit doorwerken tot in de relatie met de partner en dergelijke. Dit lezen wij terug uit de enquêtes.

Door de geënquêteerden worden niet direct stoornissen genoemd, zoals posttraumatische stressstoornis, ontwikkelingsstoornissen, automutilatie, psychosomatische klachten en dergelijke.

In de literatuur worden deze stoornissen wel duidelijk als gevolg van kindermishandeling op de langere termijn genoemd. Door iets minder dan de helft van de geënquêteerden worden wel gevolgen genoemd als frustratie voor het leven, trauma's in de volwassenheid, geestelijk ziek en psychische klachten.

Er worden dan nog door een aantal van de geënquêteerden echt gevolgen voor in de volwassenheid genoemd. Als eerste wordt er door ...van de geënquêteerden genoemd dat wanneer een kind mishandelt is, zij later zelf ook hun eigen kinderen gaan mishandelen. Twee van de geënquêteerden noemen ook dat ze daardoor ook kinderloos blijven, uit angst dat ze zelf gaan mishandelen. In de literatuur wordt dit niet bij de gevolgen genoemd. Dit komt wel terug in de risicofactoren, deze hebben wij echter niet bij ons project betrokken, omdat wij ons richten op de melders en niet op de mogelijke dader, waarnaar risicofactoren verwijzen.

Als gevolg in de volwassenheid wordt ook alcohol en drugs gebruik en criminaliteit genoemd door een klein aantal van de geënquêteerden. Vanuit de literatuur komt naar voren dat de drugs of alcohol vaak wordt gebruikt om de situatie te vergeten, maar uiteindelijk tot een verslaving leidt. Criminaliteit wordt niet bij de gevolgen genoemd, maar kan wel voorkomen naast een verslaving, om wegens geldgebrek aan middelen te komen.

Tot slot noemen een klein aantal van de geënquêteerden nog zelfmoord en dood als gevolg van kindermishandeling. Om aan het ellendige bestaan te ontsnappen plegen, sommigen van de mishandelde kinderen, zelfmoord. Door fysieke mishandeling en bij ernstige lichamelijke verwaarlozing kan het kind komen te overlijden, dit alleen in extreme gevallen.

§ 3.4.2 Bekendheid bij de bevolking regio Den Haag met de gevolgen voor de dader

Al eerder hebben wij aangegeven dat er over de gevolgen van de dader minder bekend is bij de bevolking regio Den Haag, als bij de gevolgen voor het slachtoffer.

Ongeveer de helft van de geënquêteerden geeft als gevolg voor de dader een juridisch gevolg aan. Zij noemen hierbij een boete, taakstraf, gevangenisstraf of het ontzet worden uit de ouderlijke macht. Ook noemt een ruime minderheid als gevolg dat de dader een schuldgevoel heeft en dat hij het respect van bekenden en het kind verliest. Door een klein aantal van de geënquêteerden wordt psychiatrische behandeling of zelfs opsluiting als gevolg voor de dader genoemd.

Door een klein aantal van de geënquêteerden wordt genoemd dat de dader geen contact met het slachtoffer mag hebben of dat het kind uit huis wordt geplaatst. Een klein aantal van de geënquêteerden noemde als gevolg voor de dader dat als het niet gemeld wordt, zij door zullen gaan met hun gedrag. Het niet meer kunnen terugkeren in de maatschappij noemt een klein aantal van de geënquêteerden als gevolg voor de dader, door bijvoorbeeld geen werk te kunnen krijgen. Ook noemt een klein aantal dat er geen gevolgen zijn voor de dader. Ook als gevolg wordt door een klein aantal van de geënquêteerden genoemd een aangetast, verhard geweten en het machtsgevoel van de dader. Door een klein aantal van de geënquêteerden wordt genoemd dat de dader het gedrag normaal gaat vinden en de dader een vertekend zelfbeeld heeft. Door slechts een klein aantal van de geënquêteerden wordt nog genoemd dat de dader radeloos is en geen oplossing kan vinden. Iets minder dan de helft van de geënquêteerden wist niet wat de gevolgen zijn voor de dader. Naar ons idee reageren de mensen snel verontwaardigd wanneer het om kindermishandeling gaat. Zij zouden dan gelijk aan gevangenisstraf en dergelijke straffen denken. Wij denken dat de meeste mensen er niet snel van uit gaan dat de ouder misschien niet beter weet en met hulpverlening en behandeling, de situatie vooruit zou kunnen gaan. Dit zou ook een reden kunnen zijn waarom een minderheid verwaarlozing onder kindermishandeling vinden vallen. Kindermishandeling is een zeer ernstige zaak, met veel gevolgen voor het slachtoffer. Wij denken echter dat er wellicht met behandeling meer bereikt kan worden dan met opsluiting. Een combinatie van die twee zou dan ook een mogelijkheid kunnen zijn. Er wordt weinig aan andere mogelijke daders gedacht. De literatuur geeft wel aan dat er andere daders kunnen zijn. Echter worden ook vaak de ouders als voorbeeld gebruikt. Wij hebben geprobeerd er niet gelijk van uit te gaan dat de ouder de dader is. Wij zijn ons ervan bewust dat wij ook snel geneigd zijn de ouder als dader te betitelen vanwege de relatie tussen ouder en kind. In ons verslag hebben wij dan ook bij veel voorbeelden de ouder als dader aangehaald. Wij realiseren ons dat andere personen net zo goed dader kunnen zijn.

§ 3.4.3 Bekendheid bij de bevolking regio Den Haag met de gevolgen voor de omgeving

Ook over de gevolgen voor de omgeving was weinig literatuur beschikbaar, zoals eerder al beschreven staat. Vandaar dat wij in deze paragraaf alleen naar de antwoorden uit de enquêtes kijken.

Bij de bevolking regio Den Haag is geen duidelijke lijn te zien in de gevolgen. Zij noemen veel uiteenlopende zaken, waarbij naar ons idee vaak ook gevolgen voor het kind of de dader genoemd worden. Punten die genoemd worden zijn niet concreet en kunnen op veel manieren geïnterpreteerd worden. Wij zullen hieronder de voorbeelden die gegeven zijn door de geënquêteerden benoemen.

Een klein aantal van de geënquêteerden noemt als gevolg voor de omgeving dat zij hulp inschakelen. Dat de dader gepest en genegeerd wordt, noemt ook een klein aantal van de geënquêteerden. Tevens wordt schaamte door een klein aantal genoemd. Door een klein aantal, slechts twee, wordt genoemd dat het vertrouwen in mensen kan verdwijnen, als gevolg voor de omgeving. Verdriet en schuldgevoel worden ook door een klein aantal geënquêteerden genoemd. Overaltheid binnen de omgeving, wordt verder nog door een klein aantal van de geënquêteerden genoemd.

Er is een grote verscheidenheid te vinden in de antwoorden van de geënquêteerden. Er zijn veel geënquêteerden die slechts één gevolg kunnen noemen. Over het geheel komt dit gevolg ook maar één keer voor. Deze gevolgen zijn terug te vinden in de scorelijsten van de enquête, in bijlage 5.

Iets meer dan de helft van de geënquêteerden geven aan dat zij niet weten wat de gevolgen voor de omgeving zijn.

Samenvatting:

In dit hoofdstuk hebben wij onderscheid gemaakt tussen de gevolgen voor het slachtoffer, de dader en de omgeving. Vanuit de literatuur lezen wij terug dat de gevolgen voor het kind zeer uiteenlopend zijn. Wij hebben een splitsing gemaakt voor de gevolgen op korte (voor het kind) en langere termijn (het kind als volwassene). Bij het kind worden voornamelijk fysiek letsel, gedragsproblemen, ontwikkelingsstoornissen en achterstanden genoemd. De gevolgen op langere termijn, welke in de literatuur naar voren komen, bestaan voornamelijk uit psychische gevolgen, zoals een posttraumatische stressstoornis. Ook wordt als gevolg alcohol en drugsgebruik genoemd, wat tot criminaliteit kan leiden. Daarnaast kan de het slachtoffer moeite hebben met het aangaan van relaties.

Over de gevolgen voor de dader is weinig bekend, hierin hebben wij zelf voornamelijk gedacht aan schuldgevoelens, juridische gevolgen en hulpverlening.

In de literatuur worden, bij de gevolgen voor de omgeving, voornamelijk maatschappelijke zaken benadrukt. Naar ons idee is er weinig bekend over de gevolgen van verdriet en dergelijke voor de naaste omgeving bij de bevolking regio Den Haag. Vanuit de enquêtes zien wij overeenkomsten met de literatuur wat betreft de gevolgen voor het slachtoffer. Over de gevolgen voor de dader en omgeving is minder bekend.

Hoofdstuk 4 “Officiële instanties”

In dit hoofdstuk zullen wij beschrijven in hoeverre de bevolking regio Den Haag bekend is met een aantal officiële instanties, die betrokken zijn bij het verstrekken van informatie over en het melden van kindermishandeling.

De doelen en uitgangspunten van deze instanties zijn te vinden in bijlage 2. Verder kan in deze bijlage gevonden worden hoe deze instanties op dit moment informatie verstrekken aan de bevolking.

Wij hebben er voor gekozen deze informatie te vermelden in de bijlage omdat wij met deze informatie niet direct antwoord geven op onze probleemstelling. Wij hebben deze informatie wel degelijk bestudeerd en zullen een aantal aspecten hiervan betrekken in ons verslag, ten aanzien van de melders. Het protocol van een adviesgesprek en van een melding van de officiële instantie AMK noemen wij wel in ons verslag, omdat dit juist van belang is voor de potentiële melders. Zij zouden moeten weten wat er gebeurt met hun vraag of hun melding. Het protocol van de Raad voor de Kinderbescherming vermelden wij in bijlage 2, omdat deze tweedelijns te maken heeft met een melding en alleen wordt ingeschakeld bij de zeer ernstige gevallen.

Het protocol van de Politie is ook terug te vinden in bijlage 2. Dit omdat de politie een schakel is tussen de melder en de officiële instanties. Zij verwijzen meldingen van kindermishandelingen vaak door naar officiële instanties en dienen naar ons idee ook vaak als informatiepunt.

§ 4.1 Advies en meldpunt kindermishandeling (AMK)

4.1.1 Protocol bij een melding van kindermishandeling

In deze subparagraaf maken wij het onderscheid tussen het protocol bij een melding van kindermishandeling bij het AMK en als iemand informatie wil inwinnen.

Er is wel degelijk een belangrijk verschil in handelswijze van het AMK.

Bij het inwinnen van informatie, een zogenaamd adviesgesprek, hoeft de naam van het kind en het gezin niet genoemd te worden. Het AMK legt geen persoonsgegevens vast over het gezin. Het is mogelijk eigen naam en functie achterwege te laten in een adviesgesprek. Het AMK onderneemt geen actie in de richting van het kind of het gezin als het gaat om een adviesgesprek. De adviesvrager blijft zelf verantwoordelijk voor het al dan niet geven van hulp. Het is mogelijk dat er meerdere van deze adviesgesprekken plaatsvinden. Er kan ook gezorgd worden dat jijzelf professionele hulp krijgt om het gezin aan te spreken. (folder AMK “informatie voor melders”)

Wanneer de adviesvrager na een adviesgesprek zelf geen kans ziet om actie te ondernemen, dan kan er een melding worden gedaan bij het AMK. Zodra het AMK en de adviesvrager het erover eens zijn dat er sprake is van een melding en deze geaccepteerd is, stelt het AMK een onderzoek in naar de gezinssituatie van het kind. Wanneer er inderdaad blijkt dat er problemen zijn met het kind in het gezin, zet het AMK hulp in, zodat de situatie voor het kind verbeterd wordt. De noodzakelijke hulp wordt in gang gezet. Het AMK biedt zelf echter geen hulp. Zowel het onderzoek, als de keuze van de hulpverlening, wordt zoveel mogelijk in overleg met de ouders gekozen. In zeer ernstige gevallen, wanneer de hulpverlening niet voldoende is om de situatie van het kind te verbeteren of als ouders niet bereid zijn om noodzakelijke hulp te accepteren, zal het AMK de kindermishandeling melden aan de Raad voor de Kinderbescherming. Het AMK doet aangifte bij de politie als het om een ernstig strafbaar feit gaat. (folder AMK “informatie voor melders”)

Melders die niet via hun beroepskracht betrokken zijn bij het kind en het gezin en informanten, kunnen nooit anoniem blijven ten opzichte van het AMK. Het AMK wil wel uw naam weten om u op de hoogte te kunnen houden van het verdere verloop van het onderzoek. In sommige gevallen is het wel mogelijk dat zij anoniem blijven ten opzichte van het kind en het gezin. Dit wordt in overleg met het AMK besloten. Anoniem betekent dat het AMK de naam van de melder niet bekend maakt bij de ouders en ook in het dossier is er geen informatie te herleiden naar de melder. Het AMK zal uw naam beslist niet aan de betreffende ouders doorgeven. Wel heeft het AMK de naam van het kind en het gezin nodig. Uit ervaring is gebleken dat anonieme meldingen het vertrouwen van ouders in hun omgeving kunnen schaden en het op gang brengen van hulp kan vertragen. Een anonieme melding vraagt dus om een zorgvuldige overweging. (<http://www.amk-amsterdam.nl/main.php?content&id=41> & folder AMK “informatie voor melders”)

Voor beroepskrachten is anonimiteit ook ten opzichte van het AMK echter wel mogelijk, maar alleen in de volgende gevallen. De voorwaarden hiervoor zijn wettelijk vastgelegd. Als de bekendmaking van de naam:

1. een bedreiging vormt of kan vormen voor het kind, of voor andere (minderjarige) kinderen in het gezin.
2. een bedreiging vormt of kan vormen voor uzelf of voor uw medewerkers.
3. uw vertrouwensrelatie met uw gezin verstoord of kan verstoren.

(folder AMK “informatie voor melders”)

Wij willen nog kort noemen dat wanneer er een melding wordt gedaan er een dossier wordt opgesteld. De melder mag alleen zijn eigen gegevens controleren en heeft geen recht op inzage in de gegevens over het kind en het gezin.

Een dossier wordt 10 jaar bewaard of totdat het jongste kind in het gezin 18 jaar geworden is, zoals dit wettelijke verplicht is.

Wanneer er geen sprake blijkt te zijn van kindermishandeling, zullen na afronding van het onderzoek alle gegevens vernietigd worden. Wanneer niet goed te beoordelen is of er daadwerkelijk sprake is van kindermishandeling, worden de gegevens wel bewaard. (folder AMK “informatie voor melders”)

4.1.2 Bekendheid bij de bevolking regio Den Haag

In de uitslag van de enquêtes is te zien dat een klein aantal van de geënquêteerden deze instantie noemde voor het verstrekken van informatie. Voor het doen van een melding noemde een ruime minderheid van de geënquêteerden deze instantie. Weinig mensen zijn bekend met het AMK.

§ 4.2 Raad voor de kinderbescherming

Het protocol van de Raad voor de Kinderbescherming vermelden wij in bijlage 2, omdat deze tweedelijns te maken heeft met een melding en alleen wordt ingeschakeld bij de zeer ernstige gevallen.

4.2.1 Bekendheid bij de bevolking regio Den Haag

De Raad voor de Kinderbescherming werd door een ruime minderheid van de geënquêteerden genoemd bij het verstrekken van informatie. Voor het doen van een melding werd de Raad ook door een ruime minderheid van de geënquêteerden genoemd.

§ 4.3 Politie

Het protocol van de Politie is ook terug te vinden in bijlage 2. Dit omdat de politie een schakel is tussen de melder en de officiële instanties. Zij verwijzen meldingen van kindermishandelingen vaak door naar officiële instanties en dienen naar ons idee ook vaak als informatiepunt.

4.3.1 Bekendheid bij de bevolking regio Den Haag

Voor het verstrekken van informatie werd de politie door een minderheid van de geënquêteerden genoemd. Voor het doen van een melding werd de politie door iets minder dan de helft van de geënquêteerden genoemd.

Een klein aantal noemde ook de kinderpolie bij zowel het verstekken van informatie als het doen van een melding.

§ 4.4 Overige instanties

In deze paragraaf vermelden wij het aantal geënquêteerden die niet wisten waar zij terecht kunnen voor informatie en een melding.

Iets minder dan de helft van de geënquêteerden wist niet bij welke instantie ze terecht konden voor het inwinnen van informatie. Ook iets minder dan de helft van de geënquêteerden wist niet waar ze terecht konden voor het doen van een melding. Verder werden er door de geënquêteerden een aantal uiteenlopende instanties genoemd. Deze zijn te vinden in bijlage 5, de scorelijsten van de enquête onder vraag 27 en 28. Dit noemen wij in de bijlage omdat over het algemeen deze instanties niet tot de officiële instanties voor kindermishandeling behoren, maar wel een doorverwijfsfunctie kunnen hebben.

Hoofdstuk 5 “Potentiële melders”

In het vorige hoofdstuk hebben wij onder andere gekeken naar hoe er wordt omgegaan met melders. Heel belangrijk voor ons project zijn de potentiële melders van kindermishandeling en hun mening en beweegredenen. Wij gaan er in dit hoofdstuk van uit dat iedereen een potentiële melder kan zijn voor kindermishandeling.

Door middel van dit hoofdstuk willen wij een beeld schetsen, van wat mensen vinden van wettelijke zaken betreffende kindermishandeling, waar zij denken dat kindermishandeling het meest voorkomt, wat zij doen bij een vermoeden van kindermishandeling en als er daadwerkelijke sprake is van kindermishandeling.

De verwachtingen van de hulpverlening die potentiële melders hebben zijn belangrijk om te weten, zodat daarop ingespeeld kan worden door officiële instanties. Deze verwachtingen worden dan ook in dit hoofdstuk opgenomen.

Wat voor ons project verder nog belangrijk is om te weten, zijn de drempels waardoor mensen kindermishandeling niet melden, zodat wij daarop kunnen inspelen met ons product. In onze enquête hebben wij speciaal een vraag over dit onderwerp geformuleerd.

Vanuit onze enquête komt een beeld naar voren over de mening van bevolking regio Den Haag, waar wij ons project op gebaseerd hebben. Wij zijn ons ervan bewust dat dit beeld niet als feit kan worden aangenomen en niet de mening van heel de bevolking regio Den Haag vertegenwoordigd.

§ 5.1 Antwoorden van de bevolking regio Den Haag over overige zaken betreffende kindermishandeling

In deze paragraaf zullen wij de antwoorden op de vragen uit de enquête beschrijven die door de bevolking regio Den Haag gegeven zijn. Dit betreft antwoorden over overige zaken betreffende kindermishandeling. Deze vragen sluiten niet direct aan op één van de andere hoofdstukken, maar achten wij toch belangrijk om te vermelden. Dit omdat, deze zaken nuttige achtergrondinformatie geven over hoe de bevolking regio Den Haag denkt over wettelijke aspecten van kindermishandeling en waar kindermishandeling het meest voorkomt.

Er heerst in een aantal landen al het verbod op het slaan van kinderen. In Nederland is er al een wet, welke kindermishandeling verbiedt, maar nog niet een wet tegen het slaan in de opvoeding van kinderen. Op 21 maart 2002 is hier een debat over gevoerd in de tweede kamer. De meerderheid was tegen een verbod op slaan en vinden dat het niet ligt aan de overheid, om de beslissingen die ouders met opvoeden maken, te bepalen. Het zou hier gaan om een wet in het burgerlijke wetboek. Wanneer deze wet niet wordt opgevolgd geldt hier geen sanctie voor. De wet was bedoeld om een cultureel en maatschappelijk standpunt neer te zetten. Vanuit verschillende onderzoeken kwam naar voren dat ook een meerderheid van het publiek tegen een wettelijk verbod op slaan was en de pedagogische tik als opvoedingsmiddel ziet. (Tijdschrift voor sociaal pedagogische hulpverlening SPH, oktober 2002, artikel, Wettelijke verbod op slaan” geschreven door: Sharan Melters)

Naar aanleiding van deze informatie, hebben wij in de enquête de volgende vraag gesteld:

Vindt u dat geweld in de opvoeding, als een pedagogische tik, bij de wet verboden moet worden?

Vanuit onze enquête blijkt dat bijna alle geënquêteerden vinden dat de pedagogische tik niet bij de wet verboden moet worden.

Wij realiseerden ons achteraf dat in de vraag zowel geweld in de opvoeding als een pedagogische tik genoemd wordt. Dit stellen wij in de vraag onbedoeld gelijk aan elkaar.

Wij beseffen dat tussen geweld in de opvoeding en een pedagogische tik veel verschillen kunnen zitten. Een aantal van de geënquêteerden geeft dan ook kanttekeningen bij deze vraag. Zij geven aan dat wanneer het om geweld gaat, wat regelmatig voorkomt, dit wel bij de wet verboden moet worden. Wanneer het de pedagogische betreft, vinden zij dat het niet bij de wet verboden moet worden, maar ook dit moet niet langdurig of regelmatig voorkomen.

Naast een vraag over de pedagogische tik waren wij ook benieuwd waar de bevolking regio den Haag denkt dat kindermishandeling het meest voorkomt. De geënquêteerden hebben verschillende meningen over de vraag waar kindermishandeling het meest voorkomt. Bijna alle geënquêteerden noemen het gezin als een plek waar kindermishandeling het meest voorkomt. Iets meer dan de helft van de geënquêteerden noemt familie en daarop volgt school als plek waar kindermishandeling het meest voorkomt. Vervolgens worden door een ruime minderheid van de geënquêteerden de buurt genoemd. Door een klein aantal van de geënquêteerden wordt daarop volgend de vereniging en vrienden genoemd als plek waar kindermishandeling het meest voorkomt. Door een klein aantal wordt de kerk als plek genoemd, waar kindermishandeling het meest voorkomt en door slechts één van de geënquêteerden wordt het werk genoemd.

In de literatuur komt weinig naar voren over de plaats waar kindermishandeling het meest voorkomt. Wel wordt genoemd dat het in alle sociale klasse voorkomt. (<http://www.keesfloor.nl/artikelen/boom/kindermish.htm>)

Naar ons idee komt het wel het meest voor in het gezin of de familie. Dit omdat, in de literatuur vaak over de ouder of een familielid als dader gesproken wordt. Dit zijn ook personen die het dichtst bij het kind in de buurt kunnen komen en eerder de gelegenheid hebben om alleen te zijn met het kind. Dit is echter moeilijk als feit vast te stellen, omdat kindermishandeling vaak achter gesloten deuren plaatsvindt.

Omdat kinderen een groot deel van hun leven op school doorbrengen hebben wij de vraag gesteld over de verplichting van leraren om kindermishandeling te melden. Artsen hebben wij ook in deze vraag opgenomen vanwege hun medische kennis en het beter kunnen vaststellen of er sprake is van kindermishandeling.

Bijna alle geënquêteerden vinden dat artsen en leraren verplicht moeten worden om kindermishandeling te melden.

Wij vinden het noodzakelijk dat artsen en leraren verplicht worden om kindermishandeling te melden. Dit omdat, kinderen het grootste gedeelte van de dag op school zijn en naast de ouders de leraren dus ook een groot deel van de dag verantwoordelijk zijn voor het kind. Artsen moeten naar ons idee ook verplicht worden, omdat zij naar ons idee sneller kunnen vaststellen of het daadwerkelijk om kindermishandeling gaat.

§ 5.2 Wat doet de bevolking regio Den Haag bij een vermoeden van kindermishandeling?

Wij zullen in deze paragraaf beschrijven of de bevolking regio Den Haag wel eens een vermoeden heeft gehad van kindermishandeling en zo ja wat voor acties zij daarbij ondernomen hebben. Ook hebben wij gekeken naar de onderlinge relaties.

Een minderheid van de geënquêteerden heeft wel eens een vermoeden gehad van kindermishandeling. De relatie met het slachtoffer is vaak kennis of vrienden. Soms betreft het een klasgenoot, burens of stagiaire van een kind. Een enkele keer wordt leerling, cliënt, familie of geen relatie genoemd.

Het grootste deel geeft hierbij aan geen relatie met de dader te hebben. Enkel een geven aan dat het om de ouders van het kind gaat, buren, de ouders van een vriendin of kennissen. Een enkeling geeft dat het om familie of een cliënt gaat.

Acties die ondernomen worden komen voornamelijk neer op praten en informatie inwinnen. Het grootste deel van de geënquêteerden praat met de ouders, het kind en de omgeving. Hierop volgt het inwinnen van informatie bij officiële instanties. Door drie van de geënquêteerden wordt genoemd dat zij praten met de dader. Ook door drie geënquêteerden wordt genoemd dat zij het hebben gemeld bij een officiële instantie en door vier geënquêteerden dat zij geen acties hebben ondernomen. Het melden bij de politie wordt door slechts twee van de geënquêteerden genoemd.

§ 5.3 Wat doet de bevolking regio Den Haag als er daadwerkelijk sprake is van kindermishandeling?

Een ruime minderheid van de geënquêteerden geeft aan dat zij zeker wisten dat er in een bepaald geval sprake was van kindermishandeling. De antwoorden die zij hebben gegeven wat betreft hun acties en onderlinge relaties zullen wij in deze paragraaf beschrijven.

Twee van de geënquêteerden gaven aan zelf slachtoffer van kindermishandeling te zijn geweest. Eén van hen noemt de relatie met de dader 'kind'. Hieruit denken wij af te kunnen leiden dat het hier gaat om de persoon die zelf slachtoffer is geweest van kindermishandeling. De dader zou dan naar ons idee één van of beide ouders zijn. De ander geeft als relatie met de dader 'ouder' aan.

Ook geven twee van de geënquêteerden aan dat de relatie met de dader vrienden en kennissen zijn. Dit geldt ook voor de relatie met het slachtoffer.

Steeds geeft één van de geënquêteerden familie, vriendin, klasgenootje en cliënt aan als relatie met het slachtoffer. Bij de relatie met de dader wordt familie en cliënt genoemd. Twee geven aan geen relatie met de dader te hebben gehad.

Eén van de geënquêteerden geeft aan dat haar eigen kind mishandelt is. Haar relatie met de dader was die van echtgenoot. Haar echtgenoot mishandelde hun kind.

De ondernomen acties door degene die zeker weten dat er sprake is van kindermishandeling, zijn voornamelijk, praten met de omgeving en het kind, gevolgd door praten met de dader en de ouders. Twee keer wordt genoemd dat zij de kindermishandeling hebben gemeld bij een officiële instantie. De volgende punten wordt door slecht één van de geënquêteerden genoemd: melden bij de politie, informatie inwinnen en geen actie ondernemen.

Twee geënquêteerden hebben een andere actie ondernomen, dan aangeven in ons lijstje. Eén van de geënquêteerden probeerde extra aandacht te geven aan het kind. Een ander ging scheiden, waardoor de mishandeling kon stoppen. Het gaat hier om degene van wie het kind mishandeld werd door haar echtgenoot.

§ 5.4 Wat verwachten potentiële melders van de hulpverlening en van een melding?

Wij vonden het heel belangrijk om te weten te komen, wat de bevolking regio Den Haag van de hulpverlening verwacht. Dit omdat het belangrijk is om aan te sluiten op de verwachtingen van potentiële melders. Wanneer de hulpverlening aansluit op de behoeften van de potentiële melder, zal naar ons idee sneller worden gekozen om een melding te doen.

Bijna alle geënquêteerden verwachten dat het kind hulpverlening krijgt. Iets meer dan de helft verwacht dat er gezinsbegeleiding komt. Dat de dader behandeld wordt verwacht iets meer dan de helft van de geënquêteerden.

Iets minder dan de helft verwacht dat ze anoniem kunnen blijven na een melding. Een ruime minderheid verwacht dat het kind direct uit huis geplaatst wordt. Een klein aantal geënquêteerden noemde andere zaken, als dat de melder op de hoogte wordt gehouden van de stand van zaken na een melding en dat het probleem uitgezocht en opgelost wordt. Ook noemen zij dat de ouders gestraft moeten worden, wanneer zij weigeren mee te werken en dat er effectieve hulpverlening, in belang van het kind komt. Eén persoon geeft aan te willen dat er contact gezocht wordt.

Slechts drie van de geënquêteerden verwacht zelf begeleiding te krijgen na het doen van een melding.

§ 5.5 Wat zijn drempels waardoor mensen kindermishandeling niet melden en wat zou de drempels kunnen verlagen voor de bevolking regio Den Haag?

Om in te kunnen spelen op de behoeften van de bevolking regio den Haag achten wij het ook van belang te weten wat de drempels zijn waardoor de bevolking regio Den Haag het niet zouden melden. Als potentiële melders kunnen zij aangeven wat er moet gebeuren, waardoor zij kindermishandeling wel zouden melden. Ook hebben wij de geënquêteerden hierbij aan laten geven, welke acties zij zouden ondernemen in plaats van een melding.

Een meerderheid noemde dat als de aanwijzingen niet duidelijk waren ze het niet melden.

Iets meer dan de helft van de geënquêteerden noemde dat ze bang waren om vals te beschuldigen. Een minderheid van de geënquêteerden noemde dat ze geen duidelijke reden hadden om het te melden.

Het niet willen bemoeien met andermans zaken noemde een ruime minderheid van de geënquêteerden als reden om het niet te melden. Een klein aantal geënquêteerden noemde het verlies van anonimiteit als reden om het niet te melden.

Zaken die door een klein aantal van de geënquêteerden genoemd werden zijn; het zich niet verantwoordelijk voelen voor het doen van een melding en de angst voor de reactie van de ouders. Het niet zien als zijn of haar taak om de melding te doen wordt door een klein aantal van de geënquêteerden genoemd als reden kindermishandeling niet te melden.

Door een ruime minderheid werden nog een aantal zaken genoemd als, dat zij het altijd zouden melden, dat zij eerst andere acties zouden ondernemen, als het familie is melden zij het niet en dat zij eerst uitzoeken of het wel echt zo is. Als de zaak reeds bekend is bij officiële instanties, dan zal één persoon ook niet overgaan tot een melding. Bescherming moet gegarandeerd zijn om het te melden, geeft één van de geënquêteerden aan.

In de enquête hebben wij gevraagd wat voor acties de bevolking regio Den Haag zal ondernemen, als zij kindermishandeling niet zouden melden. Hieruit kwam naar voren dat iets meer dan de helft van de geënquêteerden zal gaan praten met de omgeving. Hierop volgt informatie inwinnen bij officiële instanties, wat ook door iets meer dan de

helft van de geënquêteerden wordt genoemd. Hierop volgen praten met het kind en praten met de ouders. Praten met de dader wordt door een ruime minderheid genoemd. Door slechts twee van de geënquêteerden wordt genoemd dat zij geen actie zouden ondernemen. Zes geënquêteerden geven andere acties aan zoals informatie inwinnen bij bekenden, praten met de leerkracht, wachten op duidelijkere tekens, praten met vertrouwenspersoon of Bureau Jeugdzorg en het altijd melden.

Om een antwoord op onze probleemstelling te kunnen verkrijgen hebben wij aan de bevolking regio Den Haag gevraagd, wat de drempel zou kunnen verlagen om kindermishandeling te melden.

Weten wat je moet doen, wordt door iets meer dan de helft aangegeven als drempelverlagend voor het melden van kindermishandeling. Door iets minder dan de helft wordt genoemd dat zij de procedures moeten kennen, willen zij een melding doen. Door iets minder dan de helft van de geënquêteerden wordt genoemd dat zij het belangrijk vinden anoniem te blijven na een melding. Weten dat een melding niet ingewikkeld is om te doen wordt door een minderheid van de geënquêteerden genoemd, om de drempel te verlagen.

Door drie van de geënquêteerden wordt genoemd dat het drempelverlagend werkt als zij achteraf begeleiding krijgen.

Ook werd er door een ruime minderheid nog een aantal andere zaken genoemd. Deze zijn: een gesprek met de ouders heeft geen resultaat, zeker weten dat het om kindermishandeling gaat, dit altijd melden, weten welke hulp instanties bieden, zeker weten dat ik niet verantwoordelijk ben in het geval van een valse melding, weten dat het niet om een eenmalig incident gaat, kordaat optreden van de instantie en één persoon gaf aan dat niets van dit drempelverlagend zal werken.

Hoofdstuk 6 “Conclusies”

Na beschouwing van alle bovenstaande informatie kunnen er een aantal conclusies worden getrokken. Dit hoofdstuk willen wij gebruiken om conclusies te trekken uit de analyses die wij per hoofdstuk hebben gemaakt. De doelgroep bij ons project is de bevolking regio Den Haag. Wij realiseren ons dat de uitslagen van de enquête niet de mening van heel regio Den Haag kan vertegenwoordigen. Op deze uitslagen zijn onze conclusies echter wel gebaseerd.

Wij zijn ons ervan bewust dat de door ons getrokken conclusies, onze mening vertegenwoordigt en niet als feit kan worden aangenomen.

In paragraaf 6.2 zullen wij, aan de hand van de gegeven conclusies, antwoord proberen te geven op onze probleemstelling. Hierbij kijken wij naar manieren om drempels te verlagen, zodat mensen minder angst hebben om kindermishandeling te melden.

Daarnaast zullen wij kort weergeven hoe volgens ons de informatieverstrekking van officiële instanties kan verbeteren, zodat de bevolking regio Den Haag meer bekend wordt met de instanties en hun rol wat betreft kindermishandeling. Het product wat door ons gemaakt wordt zal hier meer duidelijkheid over geven. Wij willen daarom hier in ons verslag niet te diep op ingaan. In het volgende hoofdstuk verantwoorden wij ons product.

§ 6.1 Conclusie

In hoofdstuk 1 hebben wij gekeken naar de definities en verschillende vormen van kindermishandeling. Wat de literatuur hierover zegt en de meningen van de bevolking regio Den Haag, hebben wij met elkaar vergeleken. Hier hebben wij de volgende conclusies uit getrokken:

- Wanneer een kind geslagen wordt en dit ligt aan het gedrag van het kind, vinden de geënquêteerden dit geen kindermishandeling. Wanneer het slaan voorkomt uit het gedrag van de ouder, wordt dit wel als kindermishandeling gezien. Dit is volgens ons ook de reden dat bijna alle geënquêteerden opsluiting kindermishandeling vinden.
- De bevolking regio Den Haag is minder bekend met lichamelijke en psychische verwaarlozing, ondanks dat de definitie hier wel over spreekt en dit tot de verschillende vormen van kindermishandeling behoort.
- Het woord “kindermishandeling” valt voor sommige misschien wat zwaar als het om verwaarlozing gaat.
- De meeste van de geënquêteerden denken bij kindermishandeling aan zeer ernstige vormen.
- Er wordt door de geënquêteerden aangegeven, dat zij sommige voorbeelden niet onder kindermishandeling vinden vallen, maar dit gedrag ook niet goedkeuren.
- De bevolking regio Den Haag vindt seksueel misbruik zonder twijfel kindermishandeling. Het gaat hierbij alleen om de gedwongen seksuele handelingen.
- Er is veel discussie ontstaan over de enquêtevragen of een meisje van 10 met haar vader kan douchen en het kijken naar porno of geweld. Het gaat hier niet direct om gedwongen handelingen, waardoor de meningen over deze vragen erg verdeeld zijn onder de bevolking regio Den Haag.
- Er is weinig bekend onder de bevolking regio Den Haag, over alle vormen van kindermishandeling. Lichamelijke mishandeling en psychische mishandeling zijn het bekendst.
- Het is dus noodzakelijk dat er over ALLE vormen van kindermishandeling meer informatie verstrekt wordt.

In hoofdstuk 2 hebben wij de verschillende signalen van kindermishandeling beschreven en een vergelijking gemaakt met de antwoorden van de geënquêteerden.

Hieruit hebben wij de volgende conclusies getrokken:

- De meeste van de bevolking regio Den Haag zijn bekend met fysiek letsel, als signaal van kindermishandeling.
- De meeste van de bevolking regio Den Haag noemen signalen van lichamelijke mishandeling en zijn minder bekend met de overige signalen van kindermishandeling.
- Signalen die op verwaarlozing kunnen duiden, is de bevolking regio Den Haag bijna niet mee bekend.
- De literatuur geeft aan dat seksueel misbruik moeilijk te signaleren is, dus is het logisch dat deze signalen bijna niet door de bevolking regio Den Haag worden genoemd.
- Er wordt een grote verscheidenheid aan signalen genoemd. De bevolking regio Den Haag heeft geen duidelijk beeld van de mogelijke signalen van alle vormen van kindermishandeling.
- Er is dus meer informatie nodig om kindermishandeling te kunnen signaleren.

In hoofdstuk 3 hebben wij de gevolgen voor het slachtoffer, de dader en de omgeving weergegeven. Aan de geënquêteerden hebben wij gevraagd of zij de gevolgen voor deze drie kennen en welke die dan zijn. Uit deze antwoorden hebben wij de volgende conclusies getrokken:

- Vanuit de antwoorden van de bevolking regio Den Haag kunnen wij concluderen dat zij voor de gevolgen voor het slachtoffer voornamelijk kijken naar de gevolgen voor het kind, wanneer deze volwassen wordt.
- De gevolgen voor in de volwassenheid zijn psychisch, waardoor de bevolking regio Den Haag bij de gevolgen ook meer psychische gevolgen noemt, dan fysieke gevolgen.
- Er bestaat veel verwarring over wat gevolgen zijn en wat signalen zijn. De bevolking regio Den Haag noemen bij de gevolgen veel signalen. Dit komt waarschijnlijk omdat je de gevolgen van kindermishandeling, signaleert.
- De korte termijn gevolgen komen naar ons idee vaak overeen met de signalen, vandaar dat wij denken dat geënquêteerden bij de gevolgen, voornamelijk de gevolgen op langere termijn noemen.
- Over de gevolgen voor de dader is weinig bekend bij de bevolking regio Den Haag.
- De bevolking regio Den Haag denkt bij de gevolgen voor de dader voornamelijk aan wettelijke gevolgen als gevangenisstraf of boete. Dit kan komen doordat kindermishandeling verontwaardiging oproept. Zij kijken hierbij niet naar hulpverlening voor de dader.
- Veel van de geënquêteerden gaan ervan uit dat een van de ouders de dader van kindermishandeling is.
- Weinig mensen van de bevolking regio Den Haag zijn bekend met de gevolgen voor de omgeving.
- De bevolking regio Den Haag denkt bij de gevolgen voor de omgeving voornamelijk aan kleinschalige gevolgen in de directe omgeving. Er is geen aandacht geschonken aan de maatschappelijke gevolgen.
- De bevolking regio Den Haag, moet meer bewust worden gemaakt van de verscheidenheid aan gevolgen voor het slachtoffer, de dader en de omgeving.

In hoofdstuk 4 hebben wij de officiële instanties betreffende kindermishandeling beschreven of ernaar verwezen. Hieruit zijn volgens ons de volgende conclusies te trekken:

- Het AMK is bijna niet bekend bij de bevolking regio Den Haag, als informatiebron of als meldpunt.
- De informatieverstrekking en bekendheid van het AMK is niet voldoende.
- De politie wordt door vele genoemd, met het idee dat daar een melding op basis van een vermoeden kan worden gedaan.
- De Raad voor de kinderscherming wordt door weinig mensen gezien als een informatiebron of een meldpunt.
- Veel mensen zien de huisarts en kindertelefoon wel als informatiebron en meldpunt.
- Er moet een betere informatieverstrekking komen over waar je informatie kunt inwinnen en waar je een melding moet doen. Voornamelijk het AMK moet meer bekendheid krijgen.

In hoofdstuk 5 hebben wij gekeken naar overige zaken betreffende kindermishandeling. Wij hebben hieruit de volgende conclusies getrokken:

- De bevolking regio Den Haag ziet vaak de ouder als de dader en benoemt dan ook het gezin als plek waar kindermishandeling het meest voor komt.
- Volgens de bevolking regio Den Haag moeten artsen en leraren verplicht worden kindermishandeling te melden.
- Wanneer de bevolking regio Den Haag een vermoeden heeft van kindermishandeling gaan zij niet snel over tot een melding, waardoor kindermishandeling meer voorkomt dan dat er gemeld wordt.
- Acties die ondernomen worden bij een vermoeden van kindermishandeling komen grotendeels overeen met de acties als er daadwerkelijk sprake is van kindermishandeling.
- Voordat de bevolking regio Den Haag overgaat tot een melding, willen zij eerst zekerheid hebben of er daadwerkelijk sprake is van kindermishandeling.
- De meeste van de bevolking regio Den Haag geven aan dat, weten wat je moet doen en de procedures kennen drempelverlagend is. Aangezien blijkt uit de enquête, dat dit niet het geval is bij de bevolking regio Den Haag, gaan zij dus niet snel tot een melding over.

§ 6.2 Antwoord op de probleemstelling

De afgelopen weken hebben wij intensief literatuur- en praktijkonderzoek gedaan om antwoord te kunnen geven op onze probleemstelling aangaande kindermishandeling, welke luidt:

Hoe komt het dat er meer kindermishandeling voorkomt dan er gemeld wordt? En hoe kan de bevolking regio Den Haag gestimuleerd worden om bij een vermoeden van kindermishandeling, of als er daadwerkelijk sprake is van kindermishandeling, dit te melden bij een officiële instantie?

Uit onderzoek blijkt dat er per jaar tussen de 50.000 en 80.000 gevallen van kindermishandeling voorkomen, waarvan slechts gemiddeld 7000 gevallen per jaar gemeld worden.

(http://www.justitie.nl/publicaties/tijdschriften/perspectief/onderzoek_naar_kindermishandeling_toont_betrokkenheid.asp)

Vanuit onze enquêtes blijkt dat de bevolking regio Den Haag eerder overgaat tot praten met het slachtoffer, de ouders of de omgeving, dan het doen van een melding. Dit blijkt uit onze enquête, waarin de bevolking regio Den Haag aangeeft dat zij niet weten wat zij moeten doen en waar zij terecht kunnen voor informatie of het doen van een melding. Door de geënquêteerden worden een aantal drempels aangegeven waardoor zij kindermishandeling niet zouden melden. Zij zijn bang om vals te beschuldigen, zien het niet als hun taak of willen zich niet met andermans zaken bemoeien. Ook geven een aantal van de geënquêteerden aan dat zij het belangrijk vinden om anoniem te blijven. Er wordt echter uit de enquête niet duidelijk of zij anoniem willen blijven ten opzichte van het AMK of ten opzichte van de daders. Ten opzichte van het AMK kun je als melder nooit anoniem blijven. Ten opzichte van de daders is dit zeker wel mogelijk, maar het AMK raadt dit niet aan. De bevolking regio Den Haag is bang dat anonimiteit bij een melding niet mogelijk is en kiezen ervoor andere acties te ondernemen.

Naar aanleiding van deze drempels en het feit dat kindermishandeling te weinig gemeld wordt willen wij de ernst van het probleem nogmaals benadrukken. Wij denken dat de bevolking regio Den Haag zich niet bewust is van de ernst van dit probleem. Dit omdat weinig mensen op de hoogte zijn van de officiële instanties en andere zaken met betrekking tot kindermishandeling. Het is belangrijk dat zij weten waar zij terecht kunnen voor het verkrijgen van informatie en voor het doen van een melding.

Ook is het belangrijk te benadrukken dat iedereen een potentiële melder kan zijn. Nu het einde van ons project nadert, is het duidelijk dat de informatieverstrekking voor kindermishandeling moet verbeteren. Wij denken dat als de bevolking regio Den Haag beter op de hoogte is van de officiële instanties en andere zaken met betrekking tot kindermishandeling, zij eerder tot een melding over zullen gaan en het niet zal blijven bij het praten met het slachtoffer, de ouders of de omgeving.

Door middel van ons product, een informatieboekje voor de bevolking regio Den Haag, willen wij de bevolking wakker schudden en de ernst van dit probleem benadrukken. Wij willen ervoor zorgen door informatie te verstrekken via een informele weg, dit drempelverlagend zal werken. In het informatieboekje zullen onderwerpen naar voren komen als de definitie en verschillende vormen van kindermishandeling, de signalen, de verreikende gevolgen en de instanties waar je terecht kunt voor informatie of het doen van een melding. Tot slot schrijven wij een kinderverhaal, waarmee we ook de aandacht van kinderen willen trekken.

Voor de verantwoording van de keuze van dit informatieboekje verwijzen wij naar hoofdstuk 7, waarin dit beschreven wordt.

Wij zijn ons ervan bewust dat er ook iets moet gebeuren met de informatieverstrekking van de officiële instanties zelf. Ons product alleen is niet voldoende om de informatieverstrekking te verbeteren. Ons product is eerder een aanvulling en verwijzing naar de informatie die officiële instanties verschaffen. Naar ons idee moeten de officiële instanties zelf de manier waarop zij hun informatie verstrekken, verbeteren. Naar ons idee is de informatie die de officiële instanties verstrekken goed, alleen is het volgens ons te onduidelijk waar de informatie te vinden is. Aan de hand hiervan willen wij de volgende tips geven voor de officiële instanties om de informatie onder de aandacht te brengen:

- Het lijkt ons een goed idee om een televisiecampagne (denk aan Sire campagnes) te maken, waarbij met name de gevolgen van kindermishandeling worden belicht. Wij realiseren ons dat dit veel geld kost, maar op deze manier wordt er een grote doelgroep bereikt en kunnen instellingen zoals het AMK meer bekendheid krijgen. Dit lijkt ons belangrijker, dan het financiële aspect.

- Er wordt momenteel met posters en folders gewerkt. Deze posters en folders komen wij echter niet veel tegen. Deze posters en folders zijn vaak te vinden bij ziekenhuizen, huisartsen en andere plaatsen waar mensen met vragen zouden kunnen komen over kindermishandeling. Af en toe zijn wij een poster tegengekomen bij bushaltes. Wij denken dat het belangrijk is om ook op andere plaatsen deze posters en folders te verspreiden, zodat er wederom een breder publiek wordt bereikt. Hierbij denken wij aan supermarkten, bibliotheken, zwembaden en dergelijke.
- Het lijkt ons een goed idee om vroeg te starten met het informeren over kindermishandeling. Een kort project over kindermishandeling op basisscholen, lijkt ons hiervoor geschikt. Hiermee bereik je kinderen op jonge leeftijd, die de potentiële melders voor de toekomst zijn. Ook wordt op deze manier voor hen duidelijk welke dingen “normaal” zijn bij een opvoeding en wat onder mishandeling valt. Zij zullen aan hun ouders wellicht ook over school praten, waarbij dit onderwerp ook bij de ouders onder de aandacht wordt gebracht.
- Daarnaast zullen de leraren duidelijke informatie moeten krijgen of kunnen opzoeken met name over het signaleren van kindermishandeling. Wij denken hierbij zelfs aan een korte informatiecursus.

Hoofdstuk 7 “Verantwoording van het Product”

In dit hoofdstuk zullen wij in de eerste paragraaf beschrijven waarom wij voor dit product gekozen hebben. Paragraaf 2 geeft een korte beschrijving over hoe wij ons product willen evalueren.

§ 7.1 Verantwoording van het product vooraf

In deze paragraaf zullen wij onze keuze voor het product verantwoorden.

Wij hebben als product gekozen om een informatieboekje te verstrekken aan de bevolking regio Den Haag.

Wij hebben gekozen voor het verstrekken van een informatieboekje, omdat wij veel informatie willen geven. De vorm van een boekje leek ons hier het meest geschikt voor. De inhoud van het boekje is vrij groot. Dit hebben wij gedaan, omdat vanuit onze enquêtes bleek dat er veel behoefte was naar informatie en dat de geënquêteerden naar ons idee onvoldoende op de hoogte zijn van de onderwerpen met betrekking tot kindermishandeling.

In dit boekje komen alle literaire onderwerpen naar voren welke in ons productverslag aan de orde zijn gekomen. Wij verwerken niet letterlijk de antwoorden van de enquête in dit product, maar vanuit de uitslagen van de enquête is dit product wel tot stand gekomen. Wij hopen met ons product zo veel mogelijk bij de behoeften aan te sluiten van de bevolking regio Den Haag.

Wij hebben gekozen voor een informatieboekje met een pakkende voorkant. Wij willen graag de aandacht trekken voor het onderwerp en vonden duidelijke kleuraccenten en tegenstrijdigheden hierbij belangrijk.

De naam van het boekje is “KRAK” en dit staat voor Kindermishandeling Raakt Altijd Kind. Wij hebben voor deze titel gekozen omdat wij in ons boekje alle vormen van kindermishandeling wilden benadrukken. Het woord ‘Raakt’, wat in de titel verwerkt is, kan op alle vormen van kindermishandeling duiden.

Wij hebben ervoor gekozen om tussendoor waargebeurde voorbeelden van kindermishandeling te plaatsen. Dit omdat, deze voorbeelden aangrijpend zijn en het belang van het melden van kindermishandeling hierdoor naar ons idee benadrukt wordt.

§ 7.2 Verantwoording van het product achteraf

Het evalueren van ons product achteraf willen wij doen door middel van een korte enquête. Deze enquête zal te vinden zijn achterin ons boekje. In de enquête staan vragen als: Wat vond u van het boekje? Bent u nu meer op de hoogte van onderwerpen met betrekking tot kindermishandeling? Heeft u nog iets gemist aan informatie? Zou u nu eerder over gaan tot een melding?

Bij deze enquête is een adres toegevoegd, waarnaar de lezer de enquête op kan sturen. Wij realiseren ons dat door middel van deze manier van evalueren je misschien niet veel reacties krijgt. Wel willen wij door bij de enquête te vermelden dat de antwoorden kunnen leiden tot verdere verbeteringen in de informatieverstrekking, ervoor zorgen dat meer mensen de enquête invullen. Wij kiezen hier echter wel voor, omdat ons publiek erg breed is en dit volgens ons de enige manier is waarop je veel mensen kunt bereiken. Ook denken wij dat degene die het boekje lezen ook geïnteresseerd zijn in het onderwerp kindermishandeling en wellicht sneller geneigd zijn de enquête in te vullen.

Literatuurlijst

Boeken:

- Wolzak, Adrie (2001). *Kindermishandeling: Signaleren en handelen*. Utrecht: NIZW (Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn).
- Schreurs-Dijkstra, Marijke C. (2001). *Over drempels: de meest gestelde vragen over kindermishandeling*. Utrecht: NIZW (Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn).
- Pelzer, David (2001). *Ik had geen naam*. Vianen: The House of Books.
- Aarsen, R.S.R., Bilo, R.A.C., Driessen, M.N.B.M., Bosschaart, A.M., Zeven-van der Aa, D.M. (2000). *Werkboek kindermishandeling*. Amsterdam: VU uitgeverij
- Hoefnagels, Cees (2001). *Met recht van spreken. Enkele theoretische en empirische bijdragen ten behoeve van secundaire preventie van kindermishandeling* (diss.). Amsterdam: SWP
- Baeten, Paul, ten Berge, Ingrid, Geurts, Edith (2000). *De A van AMK: de adviesfunctie kindermishandeling onderzocht*. Utrecht: NIZW (Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn).

Tijdschriftartikelen:

- Melters, Sharan (2002), Wettelijk verbod op slaan, *Tijdschrift voor sociaal pedagogische hulpverlening SPH* 2002.

Internetsites

- Anoniem. *Enquete kindermishandeling*, Interview NSS/ NOVA. URL: <http://www.omroep.nl/nps/nova/geheimgeweld.html>
- Anoniem. *Informatie over preventie, signalering, hulpverlening*, Expertisecentrum Kindermishandeling, NIZW Jeugd. URL: <http://www.kindermishandeling.info/smartsite.dws?id=2095>
- Anoniem. *Kan ik anoniem melden?*, AMK Amsterdam. URL: <http://www.amk-amsterdam.nl/main.php?content&id=41>
- Knijn, Sandra. *Onderzoek naar kindermishandeling toont betrokkenheid*. Justitie. URL: http://www.justitie.nl/publicaties/tijdschriften/perspectief/onderzoek_naar_kindermishandeling_toont_betrokkenheid.asp
- Floor, Kees. *Kindermishandeling? Altijd melden!*, Meppeler courant 2004. URL: <http://www.keesfloor.nl/artikelen/boom/kindermish.htm>
- Anoniem. AMK Noord- Holland. Alkmaar. URL: <http://www.amk-nh.nl/>

- Anoniem. Politie ABC. *Kindermishandeling*. URL: <http://www.politie.nl/Overige//PolitieABC/Criminaliteit/Kindermishandeling/default.asp?ComponentID=6085&SourcePageID=6088#1>

Overig

- Folder AMK “informatie voor melders”, 2004
- Folder “Over de Raad voor de Kinderbescherming”, 2004

Bijlagen

1. Verantwoording van de gekozen definitie.
2. Toelichting officiële instanties.
3. 4 fasen na melding van seksueel misbruik.
4. Enquêtevragen.
5. Scoreformulier Enquêtevragen kindermishandeling.

Bijlage 1: Verantwoording van de gekozen definitie

Wij hebben vooronderzoek verricht naar verschillende definities van kindermishandeling. Hieruit is gebleken dat de definitie die wij in ons verslag gebruiken de meest gangbare definitie is. Hieronder geven wij ons vooronderzoek naar deze definitie weer.

In het kader van een discussie over de taak van het Bureau Vertrouwensarts in 1978, werd door “Koers” in 1981 de volgende definitie van kindermishandeling geformuleerd:

“Kindermishandeling is elke vorm van lichamelijke of emotionele geweldpleging die aan kinderen overkomt, niet door ongeval, maar door toedoen of nalaten van ouders of verzorgers, waarbij afwijkingen bij het kind ontstaan of redelijkerwijs verwacht mag worden dat deze zullen ontstaan.” (Hoefnagels, 2001: 45)

Volgens het boek van Hoefnagels vloeien de hedendaagse definities van kindermishandeling voort uit de definitie gegeven door “Koers.” Vandaar dat wij ondanks de oude datering van de hierboven gegeven definitie, deze toch hebben willen weergeven. Dit was echter niet van belang om een antwoord te vinden op de probleemstelling bij ons project. Als extra informatie, wilden wij dit toch toevoegen.

Later werd er aan de definitie ook nog seksueel misbruik toegevoegd. Een kanttekening bij deze definitie vinden wij nog wel dat alleen de ouders of verzorgers als mogelijke daders worden benoemd. Naar ons idee kunnen ook andere personen in de omgeving van het kind dader zijn.

De volgende meer recente definities die wij willen aanhalen komen in een aantal boeken en op internetsites voor. Het valt ons op dat verschillenden instanties en schrijvers deze definitie hanteren. De inhoudelijke aspecten van deze definities achten wij hetzelfde, echter de formulering is net iets anders. Omdat er toch enig verschil in formulering bestaat, hebben wij ervoor gekozen beide definities te noemen.

De eerste definitie welke wij willen weergeven komt van de raad voor jeugdbeleid (1997) en luidt:

“Kindermishandeling is elke vorm van voor het kind bedreigende en gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de opvoeders het kind in de afhankelijkheidsrelatie, actief of passies, opdringen waardoor ernstige schade wordt berokkend aan het kind in de vorm van fysiek letsel en/of psychische stoornissen.” (Aarsen e.a., 2000:11)

Bij deze definitie worden een aantal kanttekeningen gemaakt. De eerste kanttekening die gemaakt wordt is dat de schade alleen beschreven wordt in de vorm van een letsel of een stoornis. Echter kan er ook geestelijke schade worden toegebracht die zich niet meteen hoeft te uiten in een stoornis, bijvoorbeeld een laag zelfbeeld. In de definitie komt niet duidelijk naar voren dat er ook schade kan zijn uit het verleden die meegedragen wordt en de schade die op langere termijn tot de volwassenheid mee kan spelen. (Aarsen e.a., 2000:12)

De eerste definitie vonden wij ook in een ander boek terug. Deze definitie is tot stand gekomen in overeenstemming met het regeringsstandpunt (Ministerie VWS en justitie) en het AMK. (Hoefnagels, 2001:16)

In deze definitie is ons opgevallen dat niet benoemd wordt dat het om minderjarige kinderen gaat. In de tweede definitie welke wij hieronder weergeven, die later (2002) gebruikt wordt door het AMK en de Wet op Jeugdhulpverlening, is dit wel benoemd.

Omdat wij bij de eerste definitie veel kanttekeningen hebben beschreven en er geen rekening wordt gehouden met het minderjarige aspect van het kind, gebruiken wij voor ons project de tweede definitie (2002), welke door het AMK ook wordt gehanteerd.

Deze definitie luidt:

“Kindermishandeling is 'elke vorm van voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel”

Deze definitie is in 2002 vastgelegd in de Wet op de Jeugdhulpverlening en opgenomen in de nieuwe Wet op de jeugdzorg.

(<http://www.kindermishandeling.info/smartsite.dws?id=2095>)

De officiële instantie Advies en Meldpunt kindermishandeling (AMK) maakt gebruik van de definitie welke is weergegeven in de Wet op Jeugdhulpverlening, hierboven beschreven. (Wolzak, 2001: 17-18)

Het AMK voegt hier echter een aantal criteria aan toe om vast te stellen of er daadwerkelijk sprake is van kindermishandeling.

In de definitie wordt de term 'ouders' gebruikt, wat niet alleen duidt op de biologische ouders, maar ook op eventuele stief-, adoptie- en pleegouders.

In de definitie wordt de toevoeging gemaakt '*andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat*'. Deze toevoeging duidt op personen van wie het kind afhankelijk is voor aandacht, bescherming en verzorging.

Het AMK benoemt vervolgens als criterium dat bij kindermishandeling meer betrokken is dan alleen lichamelijk geweld. In de definitie komt naar voren dat elke vorm van bedreiging voor het kind onder kindermishandeling valt.

Ook wordt er volgens het AMK duidelijk benadrukt door de woorden '*passief of actief opdringen*', dat verwaarlozing tot het passief opdringen behoort en dus ook kindermishandeling is. (Wolzak, 2001:18)

Wij vinden dat het woord '*Passief*' niet duidelijk genoeg aangeeft dat het hier om verwaarlozing gaat en dat ouders soms niet bewust hun kind mishandelen. Met het niet bewust mishandelen van een kind wordt bedoeld dat het kind door de ouder wellicht mishandeld wordt, omdat de ouder niet weet dat het anders zou moeten. Het gaat er hierbij niet om een bewuste handeling van de ouder, maar om onwetendheid.

Naar ons idee hebben niet veel mensen het beeld van verwaarlozing, bij de woorden passief opdringen. Een uitbreiding van de definitie om dit duidelijker te maken zou volgens ons kunnen zijn "*...van onvrijheid staat, actief of passief (verwaarlozing, hetzij bewust of onbewust gedrag van de ouder) opdringen ...*" Door het woord verwaarlozing te noemen in de definitie, kan het gelijk duidelijk worden wat met passief opdringen wordt bedoeld.

Er zijn verschillende manieren waarop gevolgen van kindermishandeling zich kunnen voordoen. Er bestaat fysiek letsel en psychische stoornissen. Het kind hoeft niet alleen zichtbare schade te hebben, maar kan juist ook geestelijke schade oplopen, welke meestal nog moeilijker te herstellen is. (Wolzak, 2001:18)

In de definitie wordt gebruikt gemaakt van de woorden: ‘ *ernstige schade dreigt te worden berokkend*’. Dit is echter een subjectieve omschrijving en kan op vele manieren ingevuld worden. Het is niet gemakkelijk om in te schatten of de schade die het kind berokkend wordt door de opvoeding van de ouders ernstig te noemen is.

Als handelingen op langere termijn voor grote problemen zorgen, dan kan er wel worden gesteld dat er sprake is van kindermishandeling. Hierbij gaat het om gedragingen van de ouder die deel uitmaken van het opvoedingspatroon, waardoor schade wordt veroorzaakt. (Wolzak, 2001:19)

Bijlage 2: Toelichting Officiële instanties

Wat is het AMK?

Voordat wij uitleggen wat het AMK precies voor instantie is, willen wij duidelijk maken dat het AMK voort gekomen is uit het vroegere Bureau vertrouwensarts. Dit omdat er één herkenbaar meldpunt voor vermoedens van kindermishandeling op provinciaal niveau ontwikkeld moest worden. De oorspronkelijke meldpunten waren Bureau Vertrouwensarts en de Raad voor de Kinderbescherming. Het was de bedoeling dat er een instantie zou komen, welke geen relatie met justitiële instellingen, zoals de Raad voor de Kinderbescherming en de politie, maar er bestaan tussen deze instanties wel samenwerkingsafspraken. (Aarsen e.a.,2000:69)

Het AMK is de instelling waar iedereen terecht kan met al zijn vragen, zorgen of meldingen betreffende kindermishandeling.

Het AMK geeft advies en onderzoekt situaties waarin mensen zich zorgen maken over kinderen en brengt zo nodig de juiste hulp op gang.

Daarnaast geeft het AMK ook informatie, voorlichting en training over het onderwerp kindermishandeling. (<http://www.amk-nh.nl/>)

Iedereen kan altijd met het AMK in vertrouwen overleggen over de volgende zaken:

- Je maakt je zorgen over een kind.
- Je hebt vragen over een brief van het AMK.
- Je wilt advies vragen.
- Je hebt vragen over kindermishandeling of de werkwijze van het AMK.
- Je wilt een melding doen.
- Je wilt informatie over deskundigheidbevordering m.b.t. kindermishandeling.

(<http://www.amk-nh.nl/>)

De kerntaken van het AMK bestaan uit:

- Het advies en consult geven.
- Het onderzoeken en beoordelen van meldingen.
- Zo nodig het opgang brengen van hulpverlening.

(Baeten e.a., 2000:11)

Wij zullen nu kort beschrijven wat het AMK is en waarmee je bij het AMK terecht kunt. Verdere informatie over het AMK achten wij niet noodzakelijk uitgebreid te beschrijven, aangezien het gemakkelijk en kosteloos bij het AMK verkrijgbaar is.

Informatieverstrekking AMK

De informatie verstrekking bij het AMK gaat voornamelijk via folders. Deze folders kun je vinden op Internet en via de post bestellen. Op deze site zijn er veel links naar andere sites welke informatie geven over kindermishandeling. Een belangrijke functie van het AMK is de adviesfunctie. Iedereen kan altijd bellen naar het nummer van het AMK. Dit nummer is 0900-123 1230 en kost 5 cent per minuut. Dit telefoonnummer is niet uitsluitend bedoeld om meldingen te doen, maar juist als je vragen hebt, heel nuttig voor het inwinnen van informatie. Wanneer naar dit nummer wordt gebeld, wordt je gelijk doorverbonden met de juiste regio. Door heel Nederland zitten vestigingen van het AMK. De adressen van deze vestigingen zijn te vinden op de site van AMK Nederland. Deze site is: www.amk-nederland.nl. Daarnaast gebruiken zij als campagne een poster, waar het telefoonnummer van het AMK duidelijk vermeldt staat. Daarnaast beschikt het AMK over een campagnespot voor op de radio, om op die manier meer bekendheid te krijgen.

Wat is de Raad voor de kinderbescherming

Al vanaf 1900 is in de wet vastgelegd dat kinderen beschermd kunnen worden. Het Internationale Verdrag inzake de Rechten van het kind ging in 1995 van kracht. Het uitgangspunt hiervan is dat het kind vanwege zijn kwetsbare en afhankelijke positie, bijzondere zorg en bescherming nodig heeft. Als ouders in de eerste plaats niet in staat zijn hier hun verantwoordelijkheid in te nemen, komt de ontwikkeling van het kind in gevaar. De overheid moet in een dergelijk geval ingrijpen. De Raad voor de Kinderbescherming, onderdeel van het Ministerie van Justitie, voert deze taken uit. (Folder “Over de Raad voor de Kinderbescherming”, 2004)

De Raad voor de Kinderbescherming komt op voor kinderen die in de knel zitten, onderzoekt hun gezinssituatie, adviseert hulpverlening en neemt eventueel maatregelen. De belangen van het kind staan hierbij centraal. De Raad voor de Kinderbescherming biedt zelf geen hulp, maar zorgt ervoor dat de hulpverlening op gang komt. De Raad is een tweedelijns organisatie, wat inhoudt dat alleen een beperkt aantal instellingen direct contact kan opnemen met de Raad. Deze instellingen zijn onder andere het AMK, Bureau Jeugdzorg en de politie. (Folder “Over de Raad voor de Kinderbescherming”, 2004)

De taken van de Raad bestaan uit:

- Het bieden van bescherming, waarbij de Raad betrokken is bij gezinnen waar opvoeding een probleem is geworden.
- Het maken van afspraken over omgangsregeling of verblijfplaats van kinderen in het geval van een scheiding van de ouders, wanneer deze zelf niet in staat zijn afspraken te maken.
- Bij strafzaken van minderjarige speelt de Raad ook een rol.
- De Raad is betrokken bij zaken op het gebied van adoptie, afstand en afstamming.

Op het gebied van bescherming zullen wij nader ingaan, omdat dit de enige taak van de Raad is die verband houdt met kindermishandeling.

Als het AMK de Raad inschakelt, wanneer het gezin geen hulp accepteert of de geboden hulpverlening niet voldoende is, stelt de Raad een onderzoek in. Er wordt na dit onderzoek besloten of het noodzakelijk is om in te grijpen. De Raad vraagt bij de rechter een maatregel van kinderbescherming aan. Hiermee kan het gezag van de ouders geheel of gedeeltelijk beperkt worden, totdat de situatie van het kind verbeterd is. De hulpverlening die op gang komt is verplicht voor het gezin. (Folder “Over de Raad voor de Kinderbescherming”, 2004)

Informatieverstrekking Raad voor de Kinderbescherming

Via een uitgebreide internetsite (www.kinderbescherming.nl) kun je allerlei informatie vinden over de Raad. Folders over de Raad zijn ook beschikbaar en kunnen via de mail aangevraagd worden.

De Raad heeft vestigingen door heel Nederland. De Adressen en telefoonnummers zijn te vinden op de site.

Doordat het een tweedelijns organisatie is hebben particulieren vaak niet direct contact met de Raad.

Verder is de Raad een organisatie die niet alleen betrekking heeft op kindermishandeling, zoals het AMK.

(Folder “Over de Raad voor de Kinderbescherming”, 2004)

Protocol bij kindermishandeling van de Raad voor de Kinderbescherming

Door middel van het onderzoek brengt de Raad de situatie van het kind en het gezin duidelijk in kaart. Hiervoor voert de Raad gesprekken met mensen die bij het gezin betrokken zijn. De belangen van het kind staan hierbij voorop.

Het onderzoek wordt afgesloten met een rapport, waarin de situatie van het kind beschreven wordt. Hierin worden ook de meningen van ouders en het kind weergegeven. Tevens wordt er een advies van de Raad vermeld en besproken met het gezin.

Het definitieve rapport, afhankelijk van het soort onderzoek, gaat naar de rechter, de officier van Justitie of het Ministerie van Justitie. Het gezin krijgt hiervan ook een exemplaar. Er wordt een dossier opgesteld met alle gegevens van het kind en het gezin. Hierin wordt ook een exemplaar van het onderzoeksrapport opgenomen. Dit dossier wordt vernietigd zodra het jongste kind van het gezin 18 jaar wordt.

(Folder “Over de Raad voor de Kinderbescherming”, 2004)

Cliënten kunnen zich laten bijstaan door een vertrouwenspersoon. De vertrouwenspersoon mag echter niet uit naam van de cliënt optreden of iets doen zonder toestemming van de cliënt. Wegens verstoring van het onderzoek mag een vertrouwenspersoon geweigerd worden door de Raad.

(Folder “Over de Raad voor de Kinderbescherming”, 2004)

Er wordt vertrouwelijk en zorgvuldig met de persoonsgegevens uit het dossier omgegaan. Cliënten en betrokkenen hebben het recht hun gegevens in te zien, aan te vullen en eventueel te corrigeren.

(Folder “Over de Raad voor de Kinderbescherming”, 2004)

Politie

Aangezien de politie een instantie is die zich met veel zaken bezig houdt en niet alleen zaken die betrekking hebben op het kind, zullen we geen beschrijving geven van wat de politie allemaal doet. Wij hebben ervoor gekozen om ons te beperken tot het vermelden van een protocol en de informatieverstrekking.

Protocol bij kindermishandeling van de politie

Via politie en justitie kunnen er vragen gesteld worden over advies en bescherming van het kind, waarbij een vermoeden is van kindermishandeling.

(<http://www.politie.nl/Overige//PolitieABC/Criminaliteit/Kindermishandeling/default.asp?ComponentID=6085&SourcePageID=6088#1>)

“Slachtoffers van kindermishandeling, die (misschien) aangifte willen doen en melders die signalen willen doorgeven, kunnen zich bij de meeste politiekorpsen melden bij de speciale afdeling Jeugd- en zedenzaken. Daar werken agenten en rechercheurs, zowel mannen als vrouwen, die speciaal zijn opgeleid om dit soort zaken te behandelen. Deze politiemensen zijn zeven dagen per week, 24 uur per dag, bereikbaar. Wilt u in contact komen met deze afdeling, bel dan eerst even 0900 – 8844 en vraag naar de afdeling Jeugd- en zedenzaken in uw politieregio. De politiemensen van de afdeling Jeugd- en zedenzaken luisteren naar uw verhaal, maken eventueel een proces-verbaal op, verlenen hulp en kunnen u doorverwijzen naar instanties zoals een Blijf-van-mijn-lijfhuis, het RIAGG en de Raad voor de Kinderbescherming. Actief onderzoek door de politie zelf, kan ook leiden tot aanmelding/aangifte. Aan de opvang en hulpverlening van de politie zijn geen kosten verbonden. “

(<http://www.politie.nl/Overige//PolitieABC/Criminaliteit/Kindermishandeling/default.asp?ComponentID=6085&SourcePageID=6088#1>)

Informatieverstrekking van de politie

Op de site (www.politie.nl) is enige informatie te vinden over hoe de politie met kindermishandeling omgaat. Voor verdere informatie over kindermishandeling verwijst de politie door naar Bureau Jeugdzorg, Raad voor de Kinderbescherming en het AMK.

Bijlage 3: Vier fasen na melding van seksueel misbruik

Opsporingsonderzoek:

Fase 1.

Het informatieve gesprek.

Hierin wordt voorlichting gegeven over het onderzoek en wordt het verhaal van het slachtoffer besproken. Ook wordt er een inschatting gemaakt of het gaat om een echte zaak of niet. De beslissing die genomen moet worden, over wat er met een melding gebeurd, ligt bij het slachtoffer en is vertrouwelijk. Verder wordt er informatie gegeven over het doen van een aangifte.

Fase 2.

De aangifte.

Er vindt een verhoor plaats door twee rechercheurs, welke op band wordt opgenomen. In dit verhoor zijn de rechercheurs sturend in het gesprek. Tussen de 4 en de 12 jaar vindt er een zogenaamd 'studio verhoor' plaats. Wat inhoudt dat het slachtoffer verhoord wordt in een kindvriendelijke ruimte. De bedoeling is dat het kind zich hier een beetje op zijn gemak voelt.

Als je, als bijvoorbeeld familielid, aanwezig bent bij dit gesprek, mag je geen getuige meer zijn in een later stadium.

Vaak wordt er ook een advies gegeven voor een medisch onderzoek en wordt slachtofferhulp ingeschakeld. Slachtofferhulp is meer terughoudend naar het slachtoffer toe. Slachtofferhulp is niet sturend net als de rechercheurs.

Fase 3.

Het opsporingsonderzoek.

Dit onderzoek gebeurt onder leiding van de officier van Justitie. Er vindt een gesprek plaats met de (mogelijke) dader en er worden getuigen verhoord.

Er worden herinneringen van voor het derde levensjaar besproken met een psychiater om te kijken of het een logisch verhaal is.

Fase 4.

De toepassing van dwangmiddelen.

De mogelijke dader wordt opgepakt. Wel moet er een duidelijk belang zijn voor de aanhouding van de dader.

Bijlage 4: Enquêtevragen

Enquête: Melden van Kindermishandeling

Graag zouden wij, twee vierdejaars studenten Sociaal Pedagogische Hulpverlening (SPH) aan de Haagse Hogeschool, een onderzoek doen naar het onderwerp kindermishandeling voor ons afstudeerproject.

Wij willen in ons project het feit belichten dat kindermishandeling naar ons idee te weinig gemeld wordt. Het is naar ons idee van belang dat de kinderen die mishandeld worden hulpverlening krijgen en dat de daders worden gestopt en behandeld.

Wij willen voor u duidelijk maken wat wij onder het woord kindermishandeling in deze enquête allemaal verstaan. Dit is nodig om een aantal vragen in te kunnen vullen. Bij kindermishandeling is er onderscheid te maken tussen **lichamelijke mishandeling** (kind wordt geconfronteerd met fysiek geweld) en **lichamelijke verwaarlozing** (kind krijgt niet de lichamelijke verzorging die het nodig heeft). Daarnaast wordt er ook onderscheid gemaakt tussen **psychische mishandeling** (het kind krijgt te maken met kleinerende opmerkingen, vernedering e.d.) en **psychische verwaarlozing** (kind krijgt niet de aandacht, liefde, knuffels die het nodig heeft). Tot slot rekenen wij ook nog **seksueel misbruik** (kind wordt overgehaald om seksuele handelingen bij zichzelf of anderen te (laten) verrichten) tot kindermishandeling.

Aangezien het project gedurende een tijdsbestek van 30 weken moet worden uitgevoerd, hebben wij ervoor gekozen ons onderzoek hoofdzakelijk te richten op de melders van kindermishandeling.

Wegens het feit dat iedereen een mogelijke melder zou kunnen zijn, willen wij u vragen om aan ons project mee te werken door het invullen van deze enquête.

Deze enquête is geheel anoniem. Het invullen van de enquête zal ongeveer 6 minuten bedragen. De gegevens van deze enquête zullen worden verwerkt in een verslag, welke door twee docenten gelezen en beoordeeld zal worden.

1. Wat is uw sekse?
 - ☐ Man
 - ☐ Vrouw
2. Tot welke leeftijdscategorie behoort u?
 - ☐ jonger dan 15 jaar
 - ☐ 15-25 jaar
 - ☐ 26-35 jaar
 - ☐ 36-45 jaar
 - ☐ 46-55jaar
 - ☐ 56 jaar en ouder
3. Wat is uw woonplaats?
.....
4. Heeft u kinderen?
 - ☐ Ja
 - ☐ Nee
5. In welke leeftijdscategorie heeft u kinderen en hoeveel?
 - ☐ 0-2 jaar, aantal.....
 - ☐ 3-4 jaar, aantal.....
 - ☐ 5-8 jaar, aantal.....
 - ☐ 9-12 jaar, aantal.....
 - ☐ 13-16 jaar, aantal.....
 - ☐ 17 jaar en ouder, aantal.....
6. Hoe is uw gezin op het moment samengesteld (inclusief relaties die niet inwonend zijn)?
.....
.....
7. Heeft u een baan?
 - ☐ Ja
 - ☐ Nee
8. Zo ja wat is uw functie en bij welk bedrijf?
.....
.....

9. Welke van de onderstaande zaken vindt u behoren tot kindermishandeling? (Kruis aan in het vakje ervoor).

☐	1. Kind wordt overgehaald tot seksuele handelingen	☐	16. Kind krijgt een tik omdat het iets verkeerd heeft gedaan
☐	2. Kind krijgt grenzen niet uitgelegd tussen goed en slecht gedrag	☐	17. Kind moet van zijn ouders zijn huiswerk maken
☐	3. Kind wordt niet gedisciplineerd	☐	18. Kind valt van de trap
☐	4. Kind mag thuisblijven van school zonder geldige redenen	☐	19. Kind krijgt een tik omdat het niet wil luisteren
☐	5. Kind krijgt minder aandacht dan broers en zussen	☐	20. Kind wordt voor straf zonder eten naar bed gestuurd
☐	6. Kind wordt vaak geslagen	☐	21. Kind wordt geslagen omdat de ouder gefrustreerd is
☐	7. Kind wordt door ouders uitgescholden	☐	22. Kind wordt geslagen omdat ouder geduld verloor
☐	8. Kind is getuige van porno of geweld op tv	☐	23. Kind krijgt niet of nauwelijks complimentjes
☐	9. Kind wordt nauwelijks of nooit geknuffeld of aangeraakt	☐	24. Kind wordt structureel als praatpaal gebruikt
☐	10. Kind woont in een huis dat niet of nauwelijks schoongemaakt wordt	☐	25. Kind is getuige van geweld tussen ouders
☐	11. Kind woont in een huis waar veel ruzie gemaakt wordt	☐	26. Kind krijgt weinig aandacht
☐	12. Kind wordt gedwongen goed te zijn in sport	☐	27. Kind onder de 8 wordt alleen thuis gelaten.
☐	13. Kind wordt niet bij naam aangesproken	☐	28. Meisje van 10 gaat met vader onder de douche
☐	14. Kind wordt opgesloten	☐	29. Kind wordt gekleineerd, onder zijn/haar leeftijd behandelt.
☐	15. Kind verdrinkt omdat ouders niet opletten	☐	30. Kind moet veel klussen doen in huis (denk aan koken, boodschappen, enz)

Hieronder kunt u uw overige opmerkingen plaatsen over deze vraag (bijvoorbeeld bij een twijfel of het kindermishandeling is).

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

10. Vindt u dat geweld in de opvoeding, als een pedagogische tik, bij de wet verboden moet worden?

- ☐ Ja
- ☐ nee

11. Weet u wat de signalen zijn voor kindermishandeling? Zo ja, kunt u voorbeelden geven?

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Voorbeelden

.....

.....

.....

.....

12. Waar denkt u dat kindermishandeling het meest voorkomt? (geef maximaal twee antwoorden)

- ☐ Buurt
- ☐ School
- ☐ Familie
- ☐ Vrienden
- ☐ Werk
- ☐ Gezin
- ☐ Kerk/moskee/synagoge
- ☐ Vereniging

13. Heeft u enig idee wat de gevolgen kunnen zijn van kindermishandeling voor het slachtoffer? Zo ja, kunt u voorbeelden geven?

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Voorbeelden:

.....

.....

.....

.....

14. Heeft u enig idee wat de gevolgen kunnen zijn van kindermishandeling voor de dader? Zo ja, kunt u voorbeelden geven?

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Voorbeelden:

.....

.....

.....

.....

15. Heeft u enig idee wat de gevolgen kunnen zijn van kindermishandeling voor de omgeving? Zo ja, kunt u voorbeelden geven?

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Voorbeelden:

.....

.....

.....

.....

16. Heeft u wel eens met kindermishandeling te maken gehad?

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Zo nee, ga door met vraag 19.

17. Zo ja in welke vorm denkt u dat er sprake was van mishandeling (zie uitleg vormen bladzijde 1)?

- ☐ Lichamelijke mishandeling
- ☐ Lichamelijke verwaarlozing
- ☐ Psychische mishandeling
- ☐ Psychische verwaarlozing
- ☐ Seksueel misbruik

18. Wat zijn de acties die toen ondernomen zijn en wat was uw rol daarin?

Acties:.....

.....

Rol:.....

.....

19. Heeft u **zelf** wel eens een **vermoeden** gehad van kindermishandeling?

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Zo nee, ga door met vraag 23

20. Wat was uw relatie met het slachtoffer?

.....

.....

21. Wat was uw relatie met de dader?

.....

.....

22. Zo ja welke acties heeft u toen ondernomen? (meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ Praten met de ouders
- ☐ Praten met de daders
- ☐ Praten met het kind
- ☐ Erover spreken met iemand in uw omgeving (bijvoorbeeld Partner)
- ☐ Melden bij de politie
- ☐ Informatie inwinnen bij een officiële instantie
- ☐ Melden bij een officiële instantie
- ☐ Geen actie ondernomen
- ☐ Anders namelijk

23. Heeft u **zelf** wel eens **zeker geweten** dat er sprake was van kindermishandeling?

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Zo nee, ga door met vraag 27

24. Wat was uw relatie met het slachtoffer?

.....

.....

25. Wat was uw relatie met de dader?

.....

.....

26. Zo ja welke acties heeft u toen ondernomen? (meerdere antwoorden mogelijk)
- ☐ Praten met de ouders
 - ☐ Praten met de ouders
 - ☐ Praten met het kind
 - ☐ Erover spreken met iemand in uw omgeving (bijvoorbeeld Partner)
 - ☐ Melden bij de politie
 - ☐ Informatie inwinnen bij een officiële instantie
 - ☐ Melden bij een officiële instantie
 - ☐ Geen actie ondernomen
 - ☐ Anders namelijk
27. Weet u bij welke instanties u terecht kunt voor informatie over kindermishandeling? Zo ja, kunt u een voorbeeld geven?
-
-
28. Weet u bij welke instanties u terecht kunt voor het melden van kindermishandeling? Zo ja, kunt u een voorbeeld geven?
-
-
29. Wat zou voor u een reden zijn om bij een **vermoeden** van kindermishandeling, dit niet te melden bij officiële instanties? (meerdere antwoorden mogelijk)
- ☐ aanwijzingen waren niet duidelijk
 - ☐ geen duidelijke reden
 - ☐ wilde me niet bemoeien met dingen die niet mijn zaken zijn
 - ☐ voelde me niet verantwoordelijk
 - ☐ het was niet mijn taak om in te grijpen
 - ☐ ik was bang om vals te beschuldigen
 - ☐ ik was bang voor de reactie van ouders
 - ☐ Ik was bang voor een slechte reactie van de hulpverlening
 - ☐ Ik was bang voor verlies van anonimiteit
 - ☐ Anders, namelijk
-
-
30. Als u ervoor kiest om het (nog) niet te melden bij officiële instanties, wat zijn acties die u wel zou ondernemen? (meerdere antwoorden mogelijk)
- ☐ Praten met de ouders
 - ☐ Praten met de ouders
 - ☐ Praten met het kind
 - ☐ Erover spreken met iemand in uw omgeving (bijvoorbeeld Partner)
 - ☐ Informatie inwinnen bij een officiële instantie
 - ☐ Geen actie ondernemen
 - ☐ Anders, namelijk
-
-

31. Wat zou de drempel voor u kunnen verlagen om het wel te melden? (meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ Zeker weten dat ik anoniem blijf
- ☐ De procedures kennen van de officiële instanties
- ☐ Begeleiding achteraf krijgen
- ☐ Weten wat je moet doen
- ☐ Weten dat een melding niet ingewikkeld is om te doen
- ☐ Anders, namelijk

.....
.....

32. Wat zijn uw verwachtingen van de hulpverlening na het melden? (meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ Dat de dader behandeld wordt
- ☐ Dat ik begeleid word
- ☐ Dat het kind hulpverlening krijgt
- ☐ Dat het kind direct uit huis geplaatst wordt
- ☐ Dat er gezinsbegeleiding komt
- ☐ Dat ik anoniem kan blijven als ik daarvoor kies.
- ☐ Anders, namelijk

33. Vindt u dat artsen en leraren verplicht moeten worden om kindermishandeling te melden?

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Dit was het einde van deze enquête. Wij willen u hartelijk bedanken voor uw medewerking!

Bijlage 5: Scoreformulier Enquêtevragen kindermishandeling

Hieronder geven wij de scores van onze 106 enquêtes weer. Bij een aantal vragen hadden geënquêteerden kanttekeningen beschreven. Aangezien deze moeilijk te scoren zijn, hebben wij dit niet gedaan. In het productverslag hebben wij met deze kanttekeningen wel rekening gehouden. De kanttekeningen zijn terug te vinden in de bijgevoegde enquêtes.

1.

Sekse	Aantal
man	49
vrouw	57

2.

Leeftijdscategorie	Aantal
Jonger dan 15	2
15-25	52
26-35	14
36-45	8
46-55	21
56 en ouder	9

3.

Woonplaats	Aantal
Delft	9
Rijswijk	7
Zoetermeer	4
Leidschendam	4
Voorburg	10
Den haag	25
Spijkenisse	1
Wassenaar	13
Schiedam	3
Sliedrecht	1
Boskoop	1
Zoeterwoude	1
Heerhugowaard	1
Alphen a/d Rijn	1
Rotterdam	9
Delfgauw	1
Naaldwijk	1
Barendrecht	1
Lisse	1
Leiden	2
Den Hoorn	2
Amsterdam	1
Breda	1
Voorhout	1
Bodegraven	1
Wageningen	1
Honselersdijk	2
Wateringen	1

4.

Kinderen	Aantal
Ja	38
Nee	67

5.

Leeftijdscategorie kinderen	Aantal
0-2	6
3-4	5
5-8	3
9-12	3
13-16	7
17 en ouder	56

6.

Gezinssamenstelling	Aantal
Man-vrouw (getrouwd of samenwonend)	38
Man-vrouw-kinderen	43
Man	10
Vrouw	10
Relatie niet inwonend	2
Eenoudergezin	2

7.

Baan	Aantal
Ja	83
Nee	23

8.

Deze vraag gaat over baan en functie, dat is moeilijk te verwerken in een tabel. Dit is ook niet relevant gebleken voor ons project.

9.

Wel	niet		wel	niet	
106	0	1. Kind wordt overgehaald tot seksuele handelingen	11	95	16. Kind krijgt een tik omdat het iets verkeerd heeft gedaan
25	81	2. Kind krijgt grenzen niet uitgelegd tussen goed en slecht gedrag	0	106	17. Kind moet van zijn ouders zijn huiswerk maken
20	86	3. Kind wordt niet gedisciplineerd	5	101	18. Kind valt van de trap
21	85	4. Kind mag thuisblijven van school zonder geldige redenen	9	97	19. Kind krijgt een tik omdat het niet wil luisteren
56	50	5. Kind krijgt minder aandacht dan broers en zussen	37	69	20. Kind wordt voor straf zonder eten naar bed gestuurd
86	20	6. Kind wordt vaak geslagen	102	4	21. Kind wordt geslagen omdat de ouder gefrustreerd is
101	5	7. Kind wordt door ouders uitgescholden	83	23	22. Kind wordt geslagen omdat ouder geduld verloor
56	50	8. Kind is getuige van porno of geweld op tv	41	65	23. Kind krijgt niet of nauwelijks complimentjes
68	38	9. Kind wordt nauwelijks of nooit geknuffeld of aangeraakt	35	71	24. Kind wordt structureel als praatpaal gebruikt

49	57	10. Kind woont in een huis dat niet of nauwelijks schoongemaakt wordt	65	41	25. Kind is getuige van geweld tussen ouders
55	51	11. Kind woont in een huis waar veel ruzie gemaakt wordt	41	65	26. Kind krijgt weinig aandacht
48	58	12. Kind wordt gedwongen goed te zijn in sport	41	65	27. Kind onder de 8 wordt alleen thuis gelaten.
53	53	13. Kind wordt niet bij naam aangesproken	34	72	28. Meisje van 10 gaat met vader onder de douche
98	8	14. Kind wordt opgesloten	66	40	29. Kind wordt gekleineerd, onder zijn/haar leeftijd behandelt.
46	60	15. Kind verdrinkt omdat ouders niet opletten	21	85	30. Kind moet veel klussen doen in huis (denk aan koken, boodschappen, enz)

De kanttekeningen bij die mensen hebben aangegeven bij deze tabel hebben wij verwerkt in ons verslag, echter bij het scoren van de enquêtes hebben wij alleen naar de kruisjes gekeken.

10.

Pedagogische tik	Aantal
Ja	10
Nee	96

11.

Signalen	Aantal
Ja	92
Nee	14

11. Voorbeelden:

Voorbeeld	Aantal	Voorbeeld	Aantal
Blauwe plekken	60	Niet eten en drinken	1
Teruggetrokken kind	18	Niet naar school willen	3
Agressief kind	4	Bedplassen	5
Horen van huilend en schreeuwend kind	1	Niet naar huis willen	2
Angst	10	Verlegenheid	1
Fysiek letsel	20	Afwezig	2
Gedragsverandering	8	Kind laten werken, terwijl het niet de juiste leeftijd heeft	1
Stil kind	7	Broekplassen	1
Desinteresse	1	Geen relatie hebben	1
Angst voor volwassenen	10	Geen vriendjes mee naar huis nemen	2
Weinig contact	3	Geïrriteerd	1
Verdoezelen van het lichaam	5	Psychisch	1
Onrust	1	Slaapgebrek	2
Angst voor aanraking	3	Slechte jeugd van de ouders	1
Zelfvernederend, negatief zelfbeeld	2	Niet luisteren	1
Verwaarloosd uiterlijk	2	Nabootsing van het gedrag	1
Wegduiken of schrikreactie bij luide stem	3	Iemand zien slaan met een voorwerp (hark)	1

Druk kind	2	Afhankelijkheid	1
Dader uit de weg gaan	2	Droevig	1
Schuw kind	1	Ontkenning	1
Aandacht trekken	2	Depressie	1
Communicatiestoornis	1	Praten over seksuele handelingen	1
Eenkennig	1	Seksueel gedrag niet passend bij leeftijd	1
Mondelinge klachten	1	Vreemd gedrag	1
Onzekerheid	2	Schuchter	3
Slechte concentratie op school	1	Afwijkend gedrag voor leeftijd	2
Kind toont geen of weinig emotie	2	Doet niet mee aan sportactiviteiten	1
Uitvluchten	1	Veel ziek	1

12.

Voorkomen	Aantal
Buurt	12
School	33
Familie	57
Vrienden	9
Werk	1
Gezin	95
Kerk/moskee/synagoge	6
Vereniging	7

13.

Gevolgen slachtoffer	Aantal
Ja	97
Nee	9

13. Voorbeelden:

Voorbeeld	Aantal	Voorbeeld	Aantal
Geen relaties aan kunnen gaan	12	Iemand zien slaan met een voorwerp	1
Voor het leven gefrustreerd/getekend	9	Gevoel niet geaccepteerd te worden in samenleving	3
Geen vertrouwen in de medemens	8	Afhankelijk	1
Onzekerheid	11	Teruggetrokken	3
Slechte ontwikkeling	3	Communicatiestoornis	1
Slechte schoolprestatie	2	Depressie	1
Trauma's in volwassenheid	20	Ontsporen	1
Later eigen kinderen mishandelen	12	Uithuisplaatsing	1
Verstoorde kijk op menselijke relaties	1	Introvert	2
Agressie	6	Gevoel hebben niet te deugen	2
Geestelijk ziek	26	Verknipt	1
Niet normaal kunnen functioneren	8	Extra moeilijk in de pubertijd	1
Doorwerking in studie, werk en gezinsleven	2	Geen contact willen met dader	1

Negatief zelfbeeld	9	Moeite met concentreren	1
Kinderloos blijven	2	Misdadigheid	2
Per kind verschillend	1	Dood	2
Onverschillig	1	Schaamte	2
Extreem gedrag	2	Fout beeld van de samenleving	2
Alcohol drugs gebruik	1	Bedplassen	1
Zelfmoord	2	Slecht slapen, nachtmerries	2
Eenzaam	1	Angst	6
Voelt zich nutteloos	1	Fysiek letsel	10
Het is normaal, hoort zo	2	Twijfels over goede vriendschappen	3
Isolement	2	Niet kunnen uiten	1
Slecht in sociale contacten	4	Alles aantrekken	1
Denken het verdiend te hebben	1	Rot voelen	1
Klein houden	1	Druk	1
Verharding	1		

14.

Gevolgen dader	Aantal
Ja	70
Nee	36

14. Voorbeelden:

Voorbeeld	Aantal	Voorbeeld	Aantal
Geen liefde of respect van het kind	1	Rechterlijke vervolging	9
Verlies respect van bekenden	5	Gedrag normaal gaan vinden, wordt een gewoonte	2
Wettelijk (boete of gevangenisstraf)	36	Vertekend zelfbeeld	1
Radeloos	1	Niet meer in de maatschappij kunnen terugkeren	5
Geen oplossing kunnen vinden	2	Taakstraf	1
Geen contact meer met het slachtoffer	3	Niets	3
Heropvoeding ouders	1	Geen werk	2
Schuldgevoel	9	Vernedering	2
Psychiatrische behandeling/opsluiting	6	Onderzoek	1
Uithuisplaatsing kind	5	Mishandeling wordt verslaving	1
Ontheven uit ouderlijke macht	3	Openbaarheid	3
Als er niks aan wordt gedaan, gaat het door	5	Zelfverdediging van het kind	1
Machtsgevoel	1	Gewelddadig	1
Aangetast/ verhard geweten	3	Spijt	1
Isolement	1	Frustratie	1
Genegeerd worden	1	Trauma	1

Geen verantwoordelijkheids gevoel	1	Onmacht	1
Misvormd karakter	1	Emotionele beschadiging	1

15.

Gevolgen omgeving	Aantal
Ja	47
Nee	59

15. Voorbeelden:

Voorbeeld	Aantal	Voorbeeld	Aantal
Als het geval niet bekend is, verdraaid beeld van de ouders en het kind	1	Niet bespreekbaar maken van het gedrag	2
Alert/ overalert	4	Kinderen anders behandeld	1
Gezin gemeden	2	Nagewezen	2
Agressie naar verdachte ouders	1	Geen vrienden	1
Schuldgevoelens	2	Psychische problemen	1
Verdriet	2	Verhuizen weg van de dader	1
Geen vertrouwen meer in mensen	2	Dader gepest of genegeerd	3
Verandering gehele omgeving	1	Gespannen sfeer	1
Schaamte	5	Frustratie	1
Boosheid	1	Onmacht	2
Wordt gewoon	1	Moeilijk om aan te zien	1
Hulp inschakelen	4	Niet mee in ontwikkeling, wordt verstoten	1
Praten met gezin	1	Niet geaccepteerd	1
Medelijden met het slachtoffer	1	Weinig mensen doen wat	2
Omgang met verkeerde vrienden	1	Schande	1
Moeilijk aansluiten bij anderen	1	Kind in huis nemen	1
Pijn	1	Argwaan naar de dader	1
Moeilijk te begrijpen	1	Aan zichzelf twijfelen	1
Angst	1	Confrontatie	1
Houden rekening mee	1	Schok	1
Niet weten wat te doen	1	Omgeving weet vaak niets	1
Melden	1	Degene die getuige zijn kunnen ook een trauma krijgen	1

16.

Te maken gehad met kindermishandeling	Aantal
Ja	23
Nee	83

17.

Vorm van mishandeling	Aantal
Lichamelijke mishandeling	13
Lichamelijke verwaarlozing	5
Psychische mishandeling	14
Psychische verwaarlozing	5
Seksueel misbruik	4

18.

Acties	Aantal	Acties	Aantal
Weggaan bij ouders	1	Vertrouwenspersoon	1
Jeugdzorg	2	Kind verzorgen	1
Politie	2	Informatie inwinnen bij het gezin	1
Dader gesprek	3	Familie waarschuwen	1
Geen	5	Mentaal versterken	1
School inlichten	2	Kind gesprek	1
Ouders inlichten	1	Oudergesprek	1
Vrienden erbij halen	1	Dader was al dood	1
Uithuisplaatsing	2	Uit de ouderlijke macht ontzetten	1
Naar instanties bellen	1	Werksfeer	1

Rol	Aantal	Rol	Aantal
Geen	3	Familie	1
Luisteraar	1	Kind aanmoedigen	1
Tussenpersoon	1	School en ouders inlichten	1
Te klein	2	Slachtoffer	2
Psychiater spelen	1	Politie, maken van procesverbaal	1
Waarschuwen familie	1	Stagiaire	1

19.

Vermoeden	Aantal
Ja	22
Nee	84

20. Relatie slachtoffer

Relatie	Aantal	Relatie	Aantal
Klasgenoot	3	Familie	1
Stagiaire	3	Kennis / vrienden	6
Geen	1	Buren	4
Leerling	2	Cliënt	1

21. Relatie dader

Relatie	Aantal	Relatie	Aantal
Cliënt	1	Kennis	2
Geen	6	Ouders van het kind	4
Buren	4	Familie	1
Ouders van een vriendin	2		

22.

Ondernomen actie	Aantal
Praten met ouders	6
Praten met ouders	3
Praten met kind	8

Spreken met iemand in omgeving	8
Melden bij politie	2
Informatie inwinnen	6
Melden bij officiële instantie	3
Geen actie ondernomen	4
Anders, nl. (op school melden), (nog bezig met constateren)	2

23.

Zeker weten	Aantal
Ja	11
Nee	95

24. Relatie slachtoffer

Relatie	Aantal	Relatie	Aantal
Klasgenoot	1	Familie	1
Eigen kind	1	Kennis / vrienden	2
Zelf slachtoffer	2	Cliënt	1
Vriendin	1		

25. Relatie dader.

Relatie	Aantal	Relatie	Aantal
Cliënt	1	Kennis	2
Geen	2	Kind	1
Echtgenoot	1	Familie	1
Ouders	1		

26.

Ondernomen actie	Aantal
Praten met ouders	2
Praten met daders	2
Praten met kind	3
Spreken met iemand in omgeving	3
Melden bij politie	1
Informatie inwinnen	1
Melden bij officiële instantie	2
Geen actie ondernomen	1
Anders, nl. (extra aandacht aan het kind geven), (gescheiden)	2

27.

Informatie instanties	Aantal
Ja	75
Nee	31

27. Welke instanties:

Instanties	Aantal	Instantie	Aantal
Politie	21	Postbus 51	3
Kindertelefoon	26	Gemeente	1
Internet	6	PFF moet dat nu	1
GGD	8	NIZW (innovatie, zorg en welzijn)	1
School	4	Stichting Jeugd en gezin	1
AMK	9	JIP	3
Huisarts	20	Kinderpolitie	2
PABO	1	Pleegzorg	1

Kinderbescherming	11	Ombudsman	1
Justitie	2	Sociale dienst	1
Jeugdzorg	10	Zedenpolitie	1
Vertrouwensarts	6	Ziekenhuis	1
Bibliotheek	2	Kinderopvang	1
RIAGG	4	Stichting Chris	2
Maatschappelijk werk	1	Stichting Correlatie	1
Anoniem telefoonnummer	1	Deelkantoren	1
Psychologen	1	Overal	1

28.

Melden instanties	Aantal
Ja	78
Nee	28

28. Welke instanties:

Instantie	Aantal	Instantie	Aantal
Politie	43	Jeugdzorg	8
Kinderbescherming	14	Huisarts	14
Vertrouwensarts	6	RIAGG	3
AMK	12	Kinderpolitie	2
GGD	4	JIP	3
School	4	Maatzorg	1
Kindertelefoon	18	Internet	3
Justitie	2	Stichting Chris	1
SOS	1	Anoniem telefoonnummer	1

29.

Reden van niet melden	Aantal
Aanwijzingen niet duidelijk	72
Geen duidelijke reden	29
Ik wilde me niet bemoeien met dingen die niet mijn zaken zijn	13
Ik voelde me niet verantwoordelijk	3
Is niet mijn taak om in te grijpen	3
Ik was bang om vals te beschuldigen	57
Ik was bang voor de reactie van ouders	4
Ik was bang voor slechte reactie van de hulpverlening	6
Ik was bang voor verlies van anonimiteit	8
Anders, nl (altijd melden), (eerst praten met kind/ouder/dader), (eerst uitzoeken), (het is familie), (het is reeds bekend), (bescherming gegarandeerd), (overleggen met school)	11

30.

Andere acties dan melden	Aantal
Praten met de ouders	35
Praten met de daders	16
Praten met het kind	52
Praten met omgeving	70
Informatie inwinnen	59
Geen actie ondernemen	2
Anders, nl (informatie bij bekenden), (praten met de leerkracht), (wachten op duidelijke tekens),	6

(altijd melden), (praten met vertrouwenspersoon of bureau jeugdzorg)	
--	--

31.

Drempel verlagen	Aantal
Zeker weten dat ik anoniem blijf	36
De procedures kennen	40
Begeleiding achteraf krijgen	3
Weten wat je moet doen	66
Weten dat een melding niet ingewikkeld is	22
Anders,nl (als gesprek met de ouders bijvoorbeeld geen resultaat heeft), (zeker weten dat het om kindermishandeling gaat), (altijd melden), (weten welke hulp instanties bieden), (niets van dit), (zeker weten dat ik niet verantwoordelijk ben in geval van valse melding), (weten dat het niet om een eenmalig incident gaat), (Koordddadig optreden van de instantie)	16

32.

Verwachtingen hulpverlening	Aantal
Dat de dader behandeld wordt	60
Dat ik begeleid word	3
Dat het kind hulpverlening krijgt	96
Dat het kind uit huis geplaatst wordt	16
Dat er gezinsbegeleiding komt	65
Dat ik anoniem kan blijven als ik daarvoor kies	33
Anders,nl (Ouders worden gestraft bij weigering medewerking), (als melder op de hoogte gehouden), (dat er contact gezocht wordt), (effectieve hulpverlening, in belang van het kind), (dat het probleem opgelost wordt), (melding vergelijken met andere meldingen), (melding wordt geverifieerd)	7

33.

Arts en leraar verplicht	Aantal
Ja	99
Nee	7